

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Α' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1953 | ΑΡΙΘ. 19

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε. Γ. Μ., 'Εόρτια ζώματα εις τὸν Τιμίον Σταυρὸν (β')'.— Π. Γ. Μπρατσιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πλμίου Ἀθηνῶν, 'Ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ καὶ ὁ κομμουνισμὸς'.— Ἰω. Ν. Καρμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πλμίου Ἀθηνῶν, 'Ἐκκλησιολογικά (β')'.— Ἀρχιμ. Τιμ. Παπουτσάκη, 'Ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα'.— Τάσση Γριτσοπούλου, 'Ἡ ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια διορισθεῖσα πενταμελής Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς (συνέχεια)'.— Δ. Μωραΐτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πλμίου Θεσσαλονίκης, 'Τὸ ἐν Παρισίοις συγκληθὲν Συνέδριον λειτουργικῶν σπουδῶν'.— Γ. Π., 'Ἐπὶ τῆς ἀκολουθίας τῆς «Ἁγίας Σκέπης» τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου'.— Παρατηρήσεων Στήλη: Ἀσὴθημα ἀνακουφίσεως. Ἐὖγε! Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα.— Χρονικά. — Βιβλιογραφία.

ΕΟΡΤΙΑ ΑΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΙΜΙΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ

Β'.

'Ἡ ζώματογραφία τῆς Ὑψώσεως.

Ἡ εἰς τὴν παγκόσμιον Ὑψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ ἀναφερομένη ἱερά μας ζώματογραφία περιλαμβάνει, ὡς εἶπομεν εἰς τὸ προηγούμενον, τὰ «προεόρτια» ζώματα τῆς παραμονῆς τῆς εορτῆς (13 Σεπτεμβρίου), τὰ πανηγυρικά τῆς ἡμέρας τῆς εορτῆς (14) καὶ τὰ «μετέορτα» (15—20), τινὰ τῶν ὁποίων ἀποτελοῦν ἐπανάληψιν τῶν τῆς εορτῆς, τῆς ὁποίας ὁλόκληρος ἡ ζώματικὴ ἀκολουθία ἐπαναλαμβάνεται κατὰ τὴν «ἀπόδοσιν» ταύτης (21 Σεπτεμβρίου). Ἦδη δὲ ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς εορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὡς ἐπίσης ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον, ἀρχονται, ψαλλόμενοι, εἰς τὴν θέσιν τῶν «Καταβασίων» οἱ «Εἰρμολοὶ» τοῦ πανηγυρικοῦ Κανόνος τῆς Ὑψώσεως «Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς...».

Τέσσαρες κυρίως εἶναι αἱ ἔννοιαι, περὶ τὰς ὁποίας πλέκεται ὁλόκληρος ἡ περὶ τὴν Ὑψωσιν ἐκκλησιαστικὴ μας ποίησις: α') Ὁ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ προφητικὸς τοῦ τιμίου Σταυροῦ συμβολισμὸς, β') ἡ ἐξύμνησις τῆς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ σωτηρίου θυσίας τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, γ') ἡ ἐξέχουσα θέσις, ἣν κατέλαβεν ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πιστῶν, ὡς σύμβολον τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας, ὁ τίμιος τοῦ Κυρίου Σταυρὸς καὶ δ') ἡ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ἀπορρέουσα θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ διδασκαλία. Ἐνεκα δὲ τῆς εἰς τὴν εὔρεσιν καὶ τὴν πρώτην, τῷ 326 μ. Χ., ὑψωσιν τοῦ τιμίου Ἐύλου

ἀναμίξεως τῆς βασιλείσεως ἁγίας Ἑλένης καὶ τῆς προηγηθείσεως πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῆς, τὸν πρῶτον χριστιανὸν βασιλέα ἅγιον Κωνσταντῖνον, ἀποκαλυπτικῆς ἐμφανίσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἡ εορτὴ προσέλαβεν, αὐτὸ τοῦτο, βασιλικὸν καὶ ἐθνικὸν χαρακτήρα, ἡ ἐπίδρασις τοῦ ὁποίου εἶναι ἐκδηλὸς εἰς μέγα μέρος τῶν εἰς αὐτὴν ἀναφερομένων ἱερῶν ζώματων, ἐπιμαρτυροῦσα τὸν ἀδιάσπαστον σύνδεσμον τῆς ἐκχριστιανισθείσεως Πολιτείας πρὸς τὴν αὐτόχρομα ἐθνικὴν πλέον καταστάσαν διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν.

Τῆς ὅλης ταύτης τῆς εορτῆς τῆς Ὑψώσεως ἰδεολογίας ἐμφαντικωτάτην περίληψιν ἀποτελεῖ, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, τὸ ἐπόμενον ἀωνύμως ἐν τῷ Μηνιαίῳ εἰς τὴν 14ην Σεπτεμβρίου ἀναγραφόμενον «Ἰδιόμελον».

Σήμερον ὡς ἀληθῶς
ἡ ἀγιόφθογγος ρῆσις
τοῦ Δαβὶδ πέρας εἴληφεν.
Ἴδου γὰρ ἐμφανῶς
τὸ τῶν ἀρχάντων ποδῶν Σου
προσκυνοῦμεν ὑποπόδιον
καί, ἐν τῇ τῶν πτερύγων Σου
ἐλπίζοντες σκιά,
Πανοικτίρμον, βοῶμέν Σοι·
Σημειώθητω ἐφ' ἡμᾶς
τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου
καὶ ἀνύψωσον τοῦ ὀρθοδόξου
λαοῦ Σου τὸ κέρας
τῆ τοῦ τιμίου Σου Σταυροῦ ἀνυψώσει,
Χριστέ πολυέλεε.

Σπουδαία ὅμως κατεβλήθη προσπάθεια πρὸς πνευματικωτέραν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς εορτῆς ἀνάδειξιν καὶ πρὸς μεγαλιέτερον τῆς πνευματικότητος αὐτῆς τονισμὸν· τοῦτο δὲ εἶναι προφανὲς καὶ ἐκ' πλείστον ἄλλων σημείων τῆς εορτίου ταύτης ὑμνολογίας, καὶ διὰ καὶ ἐκ τῆς ἀφθονωτάτης χρησιμοποίησεως τῶν καταλλήλων πρὸς ἔξαρσιν τῆς πνευματικότητος αὐτῆς ἀγιογραφικῶν περικοπῶν. Ἄξιοσημείωτα πράγματι εἶναι ἐν προκειμένῳ τὰ ἀπὸ τῆς 10ης Σεπτεμβρίου «προεόρτια» εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα τῆς θ. Λειτουργίας ('Ἰωάν. γ' 16-21, ἱβ' 19-36, ἰα' 47-54, ἱβ' 25-36) καὶ τὰ κατὰ τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν πρὸ τῆς Ὑψώσεως ἀναγινωσκόμενα τοιαῦτα (Ματθ. ἰα' 1, Ἰωάν. γ' 13-17). Ἐπίσης ἀξιοσημείωτα εἶναι τὰ εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα τοῦ μετὰ τὴν εορτὴν Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς ('Ἰωάν. η' 21-30, Μάρκ. η' 34-θ' 1), ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ ἐν τῇ θ. Λειτουργίᾳ τῆς εορτῆς ἀναγινωσκόμενη περὶ τῆς Σταυ-

ρώσεως τοῦ Κυρίου εὐαγγελικῆ ἀφήγησις (Ἰωάν. ιβ' 28-36, θ' 6-11, 13-20, 25-30) καὶ ἡ πρὸ ταύτης ἀποστολικὴ περικοπή (Α' Κορ. α' 18-24), τμῆμα τῆς κατὰ τὴν Μεγ. Παρασκευὴν ἀναγινωσκομένης.

Ἀπὸ τὸ περιεχόμενον δὲ ἄλλης ἀποστολικῆς περικοπῆς (Γαλάτ. στ' 14-18), ἐπίσης τῆ Μ. Παρασκευῆ ἀναγινωσκομένης, καὶ ὁ ποιητῆς τοῦ «Οἴκου» ἀφορμᾶται διὰ νὰ ψάλλῃ :

Ὁ μετὰ τρίτον οὐρανὸν
ἀρθεῖς ἐν Παραδείσῳ
καὶ ῥήματα ἀκούσας
τὰ ἄροητα καὶ θεία,
ἃ οὐκ ἐξὸν γλώσσαις λαλεῖν,
τί, τοῖς Γαλάταις γράφει,
ὡς ἐρασταὶ τῶν Γραφῶν,
ἀνέγνωτε καὶ ἔγνωτε·
Ἐμοί φησι καυχᾶσθαι
μὴ γένοιτο,
πλὴν εἰ μὴ ἐν μόνῳ
τῷ Σταυρῷ τῷ τοῦ Κυρίου,
ἐν ᾧ παθῶν
ἔκτεινε τὰ πάθη.
Αὐτὸν οὖν καὶ ἡμεῖς
βεβαίως κρατῶμεν
τοῦ Κυρίου τὸν Σταυρὸν
καύχημα πάντες·
ἔστι γὰρ σωτήριον
ἡμῖν τοῦτο τὸ Ἔθλον,
ὁ πλοῦν εἰρήνης,
ἀήττητον τρόπαιον.

Οἱ λοιποὶ ὑμνογράφοι τῆς ἡμέρας ταύτης ἀναδιφῶντες τὴν Π. Διαθήκην εὐρίσκουν *συμβολικὰς προτυπώσεις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ* : εἰς τὴν κατὰ τὴν εὐλογίαν τῶν υἱῶν τοῦ ἐτοιμοθανάτου Ἰακώβ ἐναλλαγὴν τῶν χειρῶν του· εἰς τὴν ράβδον τοῦ Ἰακώβ, ἧς «προσπίπτουσα τὸ ἄκρον Ἰωσήφ»· εἰς τὴν διαχωρίσασαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μωσαϊκὴν ράβδον· εἰς τὴν σταυρότυπον ἔκτασιν τῶν χειρῶν τοῦ Μωϋσέως ἐν τῇ κατὰ τοῦ Ἀμαλὴκ μάχῃ· εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως τετραμερῆ· σταυροειδῆ ἐν τῇ πορείᾳ διάταξιν τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ· εἰς τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ χαλοῦν ὄφιν, περὶ οὗ καὶ ὁ Κύριος ὠμίλησεν· εἰς τὴν πλῆξασαν τὴν πέτραν καὶ ἐξαγαγοῦσαν ὕδωρ ράβδον τοῦ Μωϋσέως· εἰς τὸ ξύλον, ὅπερ ἐγλύκανε τὰ ὕδατα τῆς Μερζᾶς· εἰς τὴν ἐξανθήσασαν ράβδον τοῦ Ἀαρῶν· εἰς τὴν διὰ τῆς ἐκτάσεως τῶν χειρῶν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ στάσιν τοῦ ἡλίου· εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου· εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ψαλμοῦ ἀναφερόμενον «ὑποπόδιον»· ὁ δὲ Κοσμάς βλέπει τὸν Ἰωάνν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους «διεκπετάσσοντα σταυροειδῶς τὰς παλάμας».

Ἐκ τῶν τὴν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ σωτήριον θυσίαν ὑμνοῦντων πλείστον ἡσμάτων ἀξιολογώτατον, διὰ τὴν, ἐν ὅλῃ τῇ συντομίᾳ του, θαυμαστὴν περιεκτικότητά του, εἶναι τὸ ἐκ τῶν «μεθεόρων» ἐπόμενον «Προσόμιον» :

Ὑδατι θεουργῷ
καὶ αἵματι Σου, Λόγε,
λαμπρῶς ἡ Ἐκκλησία
στολιζέται, ὡς Νύμφη,
Σταυροῦ τὴν δόξαν μέλπουσα.

Τὸ ἀμέσως δ' ἐπόμενον τούτῳ ἐξάγει τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν σημασίαν τοῦ συμβόλου τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Ὑλιν φθοροποιὸν
ἐξάγει ἁμαρτίας
τὸ τοῦ Σταυροῦ Σου ξύλον,
ὑψούμενον, Σωτῆρ μου,
λαμπρύνει δὲ τὰ σὺμπαντα.

Χαρακτηριστικὸν ἐπίσης εἶναι τὸ εἰς τὰ «προεόρτια», τῇ 13ῃ Σεπτεμβρίου, ψαλλόμενον ἐπόμενον Στιχηρὸν :

Μέσον γῆς ὑψούμενον·
προκατιδεῖν ἐπιέμενοι
τοῦ Σταυροῦ σκήπτρον ἅγιον,
ψυχὰς προκαθάρωμεν,
ἀστραφθῶμεν φρένας,
φωτὶ λαμπρυνθῶμεν
καὶ ἐν δυνάμει θεϊκῆ
καταυγασθέντες
Χριστὸν ὑμνήσωμεν,
τῷ Ἐθλῷ τῷ σεπτῷ Αὐτοῦ
ἁγιασμὸν παρεχόμενον
τοῖς ἐν πίστει γεραίρουσι
καὶ θερμῶς Αὐτὸν μέλπουσι.

Ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ ἐκφράζεται ὁλος ὁ βαθὺς πρὸς τὸν τίμιον τοῦ Κυρίου Σταυροῦ σεβασμὸς καὶ ἡ εὐλάβεια τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἐνατένισιν δ' αὐτοῦ ζητεῖται προκαθάρσις ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ καὶ ἡ Ὑψώσις του δίδει ἀφορμὴν εὐχαριστηρίου δοξολογίας πρὸς τὸν ἐπ' αὐτοῦ ὑψωθέντα Κύριον. Τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο ἐξάγεται ἰδιαζόντως ἐν τῷ ἐπομένῳ «Προσομίῳ» :

Ἐθλον τὸ τοῦ Σταυροῦ
ὑψούμενον ὄρωντες,
μεγαλωσύνῃν δῶμεν
Θεῷ τῷ σταυρωθέντι
σαρκὶ δι' ἀγαθότητα.

Σεβόμεθα λοιπὸν καὶ εὐλαβούμεθα τὸ τίμιον ξύλον τοῦ Σταυροῦ, ὅχι ὡς ὕλην, ὅπως κακῶς ὑπέλαβον οἱ τὴν Ὀρθοδοξίαν κατὰ καιροὺς παρεξηγήσαντες, ἀλλὰ ὡς σύμβολον τῶν ἰδεῶν, τὰς ὁποίας ἐκπροσωπεῖ καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει, καὶ δι' αὐτοῦ παρορμώμεθα εἰς ἠθικὴν κάθαρσιν καὶ τελειότητα καὶ εἰς τὴν ἐν πνεύματι λατρείαν τοῦ μόνου ἀξίου ταύτης, τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, δῆλον ὅτι, ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ παθόντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δὲ ταύτην καυχώμεθα ἐπ' αὐτῷ καὶ χρησιμοποιοῦμεν τοῦτον πρὸς εὐλογίαν καὶ ἁγιασμόν, ὡς διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου ἁγιασθέντα.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην μαρτυρεῖ ἡ ἁματογραφία τῆς Ὑψώσεως καὶ ἔτι μᾶλλον ἐξάγει αὐτὴν καὶ τονίζει ἡ ἀκολουθία τῆς «Σταυροπροσκυνήσεως» τῆς Γ' Κυριακῆς τῶν νηστειῶν.

Εἰς τὸ ἐπόμενον θὰ ἴδωμεν, τελευταῖον, τὰ κατὰ τὴν ὑμνολογίαν τῆς εορτῆς τῆς «Σταυροπροσκυνήσεως».

E. Γ. Μ.

ΗΜΕΙΣ ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΚΑΙ Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

Ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐδημοσιεύθη πρό τινας, καὶ δὴ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Στάλιν, γερμανιστὶ (Wir Christen und der Kommunismus) μικρὸν τεῦχος τοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Basel τῆς Ἑλβετίας γνωστοῦ ρωσισματοῦς καὶ φιλορθόδοξου καθηγητοῦ τῆς Συστηματικῆς Θεολογίας Fritz Lieb, στενοῦ συνεργάτου τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ πανεπιστημίῳ διδάσκοντος μεγάλου θεολόγου Karl Barth. Παρ' ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν καὶ τὸ διαφέρον, ὅπερ καὶ καθ' ἑαυτὸ διεγείρει τὸ περιεχόμενον τοῦ τεύχους τούτου, δὲν θὰ ἠσυχολούμεθα δημοσίᾳ περὶ αὐτό, ἐὰν δὲν προέκειτο περὶ λίαν ἐνδιαφερούσης ἐκδηλώσεως καὶ διακηρύξεως ἐνὸς ὄχι μόνον γνωστοῦ καθηγητοῦ, ἀλλ' ἅμα καὶ γνωστοῦ φιλορθώσου καὶ ἕως χθὲς καὶ φιλομπολσεβίκου συγγραφέως. Ὁ συγγραφεὺς ἐξέδιδε πρὸ τοῦ πολέμου, ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετὰ τοῦ Ν. Μπερδιάεβ, ἀξιόλογον θεολογικὸν καὶ κοινωνιολογικὸν περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Orient und Occident», ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπανειλημμένως ἐξεδήλωσε τὰς πρὸς τὸν κομμουνισμὸν καὶ τὰ Σοβιετ καὶ τὸν μαρξισμόν, ὡς κοινωνικοοικονομικὴν θεωρίαν, συμπαιθείας του καὶ τὴν αἰσιοδοξίαν του διὰ τὴν πρὸς τὰς πνευματικὰς ἀξίας στροφὴν τοῦ Μπλοσεβικισμοῦ, αἰσιοδοξίαν ἐνισχυομένην, πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ ἀπὸ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἔτη χαλάρωσιν τῶν ἀντιεκκλησιαστικῶν καὶ ἀντιθησκευτικῶν ἐν Ρωσίᾳ μέτρων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεγάλου ἐν Ἰσπανίᾳ κομμουνιστικοῦ κινήματος, ὅτε παρηκολούθησεν ἐκ μέρους τοῦ Οἴκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν τὸ ἐν Ἀθήναις Πανορθόδοξον θεολογικὸν συνέδριον, ἡ καρδιά του ἔπαλλεν ὑπὲρ τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἐναντίον τῶν ὑποστηριζουσῶν τὸν στρατηγὸν Φράγκο ξένων δυνάμεων. Μετὰ δὲ τὴν κατάπαυσιν τοῦ β' παγκοσμίου πολέμου, μετακλιθεὶς εἰς τὸ ὑπὸ τὸν ρωσικὸν ἔλεγχον πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου, μετέβη ἐκεῖ καὶ ἐδίδαξεν ἐπὶ τέμνα χρόνον.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην εἰσαγωγὴν δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ φαντασθῇ τὴν ἔκκληξιν, ἣν ἐδοκίμασαμεν ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τοῦ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον δημοσιεύματος, τοῦ φίλου ἡμῶν καθηγητοῦ, τοῦ ὁποίου περίληψιν ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ παράσχωμεν ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐκκλησίας», χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίη, ὅτι εἴμεθα εἰς ὅλην τὴν γραμμὴν σύμφωνοι μετ' αὐτοῦ.

Ὁ συγγραφεὺς δηλοῖ εὐθὺς ἐξ ὑπαρχῆς, ὅτι ὁμολῶν περὶ τῆς δευτέρας ἀντιθέσεως μεταξὺ Χριστιανισμοῦ καὶ Κομμουνισμοῦ ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν προτεσταντικὸν χριστιανισμόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν Σταλινισμόν ἢ τὸ τὴν μορφὴν τῆς Κομμουνιστικῆς προσλαβὸν καὶ ὅλον τὸν σύγχρονον χριστιανικὸν κόσμον τρομοκρατοῦν, ὠργανωμένον κομμουνιστικὸν κόμμα. Τὸ κόμμα τοῦτο εἶναι ἐκπεφρασμένως ἀθεϊστικὸν κόμμα, ὅπερ ἀξιότιμὸν παρὰ παντὸς συνειδητοῦ κομμουνιστοῦ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀθείας ἐν ὀνόματι τῆς μαρξιστικῆς ἐπιστήμης. Ὁ δὲ κομμουνιστὴς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἄθεος, ἀλλ' ἡ ἀθεΐα του εἶναι ἐπιφανικό-

μενον ὀρισμένης θεωρίας καὶ πράξεως ὁλοκληρωτικοῦ χαρακτήρος, ἡ ὁποία καθιστᾷ ἀδύνατον εἰς ἓνα συνειδητὸν κομμουνιστὴν νὰ εἶναι συγχρόνως καὶ χριστιανός. Ἐκ τῶν προτέρων ὁμως εἰρησθῶ, παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ὁ σημερινὸς κομμουνισμὸς δὲν θὰ εἶχεν ἀποβῆ ὅ,τι εἶναι σήμερον καὶ δὴ ἀπειλητικὴ κατὰ τῆς χριστιανωσύνης δύναμις, ἐὰν ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἦτο πραγματικῶς ἀξίος τοῦ ὀνόματός του. Ἐν ἄλλοις λόγοις κατὰ τὸν συγγραφέα ἡ κυρία δαιμονικὴ δύναμις τοῦ κομμουνισμοῦ ζῆ καὶ τρέφεται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσιν, ἣν ἐμπνέει ὁ λεγόμενος χριστιανικὸς κόσμος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δικαιολογεῖ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὁ τοιοῦτος κομμουνισμὸς ἀποτελεῖ μάλιστα εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ κατ' ἐνὸς κόσμου, ὅστις ἐπικαλεῖται μὲν τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει ἀρνείται Αὐτόν, μάλιστα ὑπενθυμίζουσας τὴν ἀσσυριακὴν καὶ βαβυλωνιακὴν κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ τιμορίαν. Τὴν θλιβερὰν ταύτην τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου κατάστασιν ἔρχεται ἐφεξῆς νὰ περιγράψῃ μετὰ τὰ μελανώτερα χρώματα ὁ συγγραφεὺς. Οἱ χριστιανοί, λέγει, ὑπὸ τὸ κράτος κακῶς ἐννοουμένης πνευματοκρατίας, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαίρεσεων, δὲν ἀντελήφθησαν τὰς ὕλικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς διὰ τοῦ ἐκβιομηχανισμοῦ τῆς οἰκονομίας δημιουργηθείσης νέας κοινωνικῆς τάξεως τοῦ προλεταριάτου.

Ἐνώπιον τῆς ἀδιαφόρου στάσεως τῆς χριστιανωσύνης ἐνεφανίσθη ὁ Κάρολος Μάρξ, ὁ πραγματικὸς θεμελιωτὴς ὄχι μόνον τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ὅστις τὴν ἐπαναστατικὴν κριτικὴν κατὰ τῆς ἀστικῆς καὶ κεφαλαιοκρατικῆς κοινωνίας συνεδύασε μετὰ σφοδρᾶς πολεμικῆς κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, κριτικῆς, ἣτις τὸν ὠδήγησεν εἰς μίαν ἐκπεφρασμένην ἀθείαν. Τὴν κατὰ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς του πολεμικὴν ἀνέλαβεν ὁ Μάρξ ἐν ὀνόματι καὶ χάριν τοῦ ἀνθρώπου, μορφώσας ἰδίαν ἀντίληψιν περὶ τοῦ ἀληθινοῦ ἀνθρώπου, καὶ δὴ ἀντίληψιν ἰδεαλιστικὴν, παρὰ τὴν ὕλοφροσύνην του. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ὁ Μάρξ ἔλαβε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν ἰδέαν τοῦ δικαίου, πληρώσας αὐτὴν διὰ κοινωνικὸν περιεχομένον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Σοβιετισμόν, ὅστις ἐν τῇ πράξει ἐγκατέλιπε τὴν ἰδέαν ταύτην, χάριν ἐνὸς ἄνευ δικαίου σοσιαλισμοῦ. Πρὸς τὴν ἰδιωτικοποίησιν τοῦ ἀστικοῦ ἀνθρώπου συστοιχεῖ κατὰ τὸν Μάρξ ἡ κατάπτωσις τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰς «ἰδιωτικὴν θρησκείαν», τ. ἔ. εἰς μίαν ἐγωϊστικὴν καλλιέργειαν τοῦ εὐσεβοῦς «ἐγὼ» μακρὰν τῶν εὐδυνῶν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται τὸ γνωστὸν σύνθημα τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας «ἡ θρησκεία εἶναι ἰδιωτικὴ ὑπόθεσις», ὁποῖαν πράγματι εἶχον καταστήσει οἱ χριστιανοὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν. Οὕτω λοιπὸν ἀπεξενωμένην τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὁ Μάρξ, ὡς καὶ πᾶσαν θρησκείαν, ὡς «ἄπιον τοῦ λαοῦ». Καὶ ἐν τούτοις ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παρηλεγμένη Βίβλος ἔχει πολλὰ νὰ εἰσφέρει εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῶν ἐξαθλιωμένων ἀνθρώπων διὰ τοῦ κηρύγματός της περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τῆς ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλὰ ἀντὶ τοῦ κηρύγματος τούτου ἐνεφανίσθη ὡς σωτὴρ τοῦ προλεταριάτου ὁ Μάρξ μὲ τὴν κοινωνικὴν του διδασκαλίαν, ὡς σκοπὸν τῆς ὁποίας ἔθεσε τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀδελφωσιν τῶν ἀτόμων ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῆς κεφαλαιοκρατίας, ἣτις ὅμως ἀπελευθέρωσις καὶ ἀδελφωσις εἶναι ἀκατόρθωτος ἄνευ τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον σχέσιν αὐτοῦ. Ὁ συγγραφεὺς συμφωνεῖ μὲ τὴν κατὰ τῆς κεφαλαιοκρατίας κριτικὴν τοῦ Μάρξ καὶ θεωρεῖ ὡς αἰσχος διὰ τὴν χριστιανωσύνην τὴν προλεταριοποίησιν καὶ μηχανοποίησιν μεγάλου μέρους τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὰ ὁποία ὅμως κακὰ κατ' αὐτόν, πᾶν ἄλλο ἢ ὑπεύθυνον εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἀκολουθῶν, ἀφ' οὗ ἐξῆρε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου ἐξ ἐπόψεως κοινωνικῆς, ἐπανέρχεται εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Μάρξ καὶ τῶν πιστῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἑγγεὺς καὶ Λένιν, καθ' οὓς, τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς ἀκραιφνῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, μιᾶς κοινωνίας ἄνευ τάξεων καὶ ἄνευ βίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας κοινωνίας θὰ ἐπιτευχθῆ ἡ πλήρης ἀπελευθέρωσις καὶ ἀνύψωσις τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ προηγηθῆ ἡ βιαία ἐπανάστασις κατὰ τοῦ σημερινοῦ ἀστικοῦ καθεστώτος καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Ὡς τὸ πρῶτον δὲ βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἐθεωρήθη ἡ ρωσικὴ ἐπανάστασις τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1917, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπηρεολοῦθησε πράγματι ἡ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἐγκαθιδρύσις τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ἀπαραιτήτως διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἀληθινοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἄλλ' ἀκριβῶς, ὡς παρατηρεῖ ὁ σ., ἡ περαιτέρω ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει καὶ δὴ καὶ ὁ τρομακτικὸς ἐκφυλισμὸς τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ὅχι μόνον κατέστησε λανθάνον τὴν ὑπὸ τοῦ Μάρξ καὶ Λένιν προσδοκηθεῖσαν πραγματοποίησιν τοῦ ἀληθινοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ σοβαρὸν κίνδυνον δι' αὐτόν. Ἡ ὡς προσωρινὸν μέσον καὶ ὡς μεταβατικὸν στάδιον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἐκείνην ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν διασαλπιδεῖσα δικτατορία τοῦ προλεταριάτου κατήντησε πλέον αὐτοσκοπός, μόνιμον ἀστυνομικοκρατικὸν καθεστῶς καὶ νέα τρομακτικὴ μορφή ὑποδουλώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο εἶχε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀντιληφθῆ καὶ ἀνομολογήσει ὁ σ. ἀλλ' ἤδη ἀναγνωρίζει τὴν πλάνην του, ὅτι εἶχε πιστεύσει ὅτι τὸ σταλινικὸν Σύνταγμα καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῦ διακηρυχθεῖσαι ἐλευθερίαι, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς θρησκείας καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἦσαν πραγματικὰ σημεῖα τῆς ἐμφανίσεως τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, ἐν ᾧ, ὡς διαπιστώνει τώρα, προέκειτο τότε ἀπλῶς περὶ μέτρων ἐπιφανειακῶν ἀποβλεπόντων εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ τοῦ Χίτλερ. «Μετὰ δὲ τὸν αἰσιον τροματισμὸν τοῦ ὑπὸ τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ (καὶ οὐχὶ κατὰ πρῶτον λόγον ὑπὸ τοῦ Στάλιν), ὡς προσεπάθησε νὰ πείσῃ ὁ κατασκευασθεὶς μύθος) ἠρωϊκῶς διεξαχθέντος πολέμου, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπανεμφανισθῆ ἐν ὅλῃ του τῇ δυνάμει τὸ τρομοκρατικὸν ἀστυνομικὸν καθεστῶς, ὑπὸ

τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἰθύνοντας νὰ συλλαμβάνουν καὶ φυλακίζουν καὶ βασανίζουν καὶ καταδικάζουν καὶ ἐξακοντίζουν εἰς τὰ φοβερά στρατόπεδα συγκεντρώσεως τοῦ θανάτου ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Σιβηρίᾳ καὶ τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ οἰονδήποτε πολίτην τῆς Σοβιετικῆς ἐπικρατείας».

Ἀκολουθῶν δὲ ἀναφέρει τὰ ἐπὶ τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ πεδίου τρομερὰ μέτρα τῆς τακτικῆς τοῦ σταλινικοῦ καθεστώτος εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς πνευματικῆς ζωῆς, «μέτρα ὑπενθυμίζοντα τὴν χειρότεραν ἐποχὴν τοῦ Τσάρου Νικολάου τοῦ Α'... καὶ ἀποκτείνοντα πᾶσαν δημιουργικὴν καὶ κριτικὴν πρωτοβουλίαν». Πᾶσα τάσις πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τοῦ σωβινισμοῦ καταδικάζεται ἐκεῖ ὡς «κοσμοπολιτισμός». Κατὰ γελοῖον δὲ τρόπον, πᾶσα ἐφεύρεσις καὶ ἀνακάλυψις τῆς ἀνθρωπότητος ἀποδίδεται εἰς κάποιον Ρῶσον καὶ τὸ κορύφωμα πάντων τούτων τῶν τὰ ὄρια τῆς ὑστερίας θιγόντων φαινομένων τῆς ἐν λόγῳ δικτατορίας ἀποτελεῖ ἡ ἀηδεστάτη θεοποίησις τοῦ «μεγάλου Στάλιν», τοῦ «ἡλίου μας», θεοποίησις ὑπενθυμίζουσα τὴν καισαρολατρείαν τῆς μεταγενεστέρως ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, μὲ τὴν ἐξίσωσιν τῶν καισάρων πρὸς τὸν ἥλιον. Καὶ πάντα ταῦτα γίνονται ὑπὸ τὸν μανδύαν τοῦ Μαρξισμοῦ καὶ τῇ βοηθείᾳ χωρίων ἀπὸ τοὺς «ἱεροῦς πατέρας» αὐτοῦ, τὸν Μάρξ, τὸν Ἑγγεὺς καὶ τὸν Λένιν.

Ὁ σ. δὲν ἀρνεῖται τὰ σύγχρονα μεγάλα ἐπιτεύγματα τοῦ τεραστίου σοβιετικοῦ κράτους ὅχι μόνον ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ πεδίου, ἅτινα εἶναι ἐπιτεύγματα τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ βεβαίῳ ὅτι «πάντα ταῦτα, πᾶσαι αἱ ἀπειροὶ θυσίαι καὶ τὸ αἷμα καὶ τὰ δάκρυα τῶν λαῶν τῆς σοβιετικῆς ἐπικρατείας ἀποβαίνουν μέσα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν διατηρήσεως μιᾶς ἀπεξενωμένης ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ εἰς βάρος αὐτοῦ ἐπιβληθείσης γραφειοκρατικῆς ἰθινοῦσης τάξεως» καὶ ὅτι «δὲν ὑπάρχει τι εὐθετώτερον νὰ ἀποδείξῃ ὅλην τὴν διαστροφὴν τῆς δικτατορίας ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει ἀπὸ τὸ μέγα αἰσχος τοῦ Κ' αἰῶνος, τὰ σοβιετικὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ὅπου ἑκατομμύρια ἀνθρώπων μαραίνονται καὶ φθίνουσι, ἐν οἷς καὶ οἱ ἄριστοι τῶν σοσιαλιστῶν καὶ κομμουνιστῶν, ὅσοι ἐτόλμησαν ἔστω καὶ ἀκροθιγῶς νὰ κρίνουν τὸ ἐπικρατοῦν καθεστῶς, στρατόπεδα φέροντα τὸν κυνικώτατον τίτλον «παιδαγωγικὰ στρατόπεδα»!

Ἐκεῖνο δὲ, συνεχίζει ὁ κ. Λ., ὅπερ κυρίως θίγει καὶ ἀνησυχεῖ ὅλον τὸν κόσμον, εἶναι, ὅτι τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει καὶ ἐν τῇ δορυφοροκρατομένῃ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ παρουσιάζονται ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν τοῦ κομμουνιστικοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ὑμνοῦνται ἀκρίτως μὲ μελιρρῦτους λόγους ὅχι μόνον ὡς ἀλάθητοι ἐφαρμογαὶ τοῦ μαρξικολενινικοῦ προγράμματος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ τελευταία λέξις τῆς σοφίας καὶ ὡς σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀκολουθῶν ὁμιλεῖ περὶ τῶν «δικτατορικῶς ὑπὸ τῆς Μόσχας κατευθυνόμενων κομμουνιστικῶν κομμάτων τῆς Δύσεως, τὰ ὁποία, εἴτε τὸ θέλον ἐἴτε μὴ, κατήντησαν ἡ πέμπτη φάλαγξ τοῦ σοβιετικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, βοηθὸς τῆς σοβιετικῆς ἐξαπλώσεως καὶ ἐπικίν-

ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΑ

B'

Ὄνόματα καὶ αὐτοχαρακτηρισμοὶ
τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐξ ἀφορμῆς σχετικῆς πρὸς με ἐπιστολῆς τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ ἠρευνήσα τὰ ἀρτίως ἐκδοθέντα «Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας»

δυνος πολλαπλασιαστῆς τοῦ κινδύνου τοῦ πολέμου, παρὰ τὰς λεγομένας «φιλιερηνικάς κινήσεις» τῆς Στοκχόλμης κ.λ.π.»

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, τονίζει ἰδιαιτέρως ὁ σ. τὰ ἐμπόδια τὰ παρεμβαλλόμενα εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, παρ' ὅλην «τὴν πολυῦμνητον θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, ἣτις εἶναι ἐν τῇ πράξει ἀνύπαρκτος». Δὲν ὑπάρχει, λέγει, ἐλευθερία οὔτε διὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν τύπον οὔτε διὰ τὴν γραπτὴν διάδοσιν τοῦ θείου λόγου, ἣ δὲ Ἐκκλησία (κυρίως ἡ Ὁρθόδοξος) διὰ τινῶν ἐπιφανειακῶν ὑπὲρ αὐτῆς, χάριν τῆς ἐξωτερικῆς κυρίως προπαγάνδας, χειρονομιῶν, κατέστη καὶ αὐτὴ ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἐκ μέρους τοῦ σοβιετικοῦ καθεστώτος, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου ὀργιάζει ἢ πρὸς καιρὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου περιορισθεῖσα ἀντιθρησκευτικὴ προπαγάνδα.

Ἀπέναντι τῆς καταστάσεως ταύτης, εἰς ἣν κατὰ τὸν συγγραφέα δὲν εἶναι ἀνεύθυνος ὁ χριστιανικὸς κόσμος, τὸ καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, μένουσα πιστὴ εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς, ἀρνητικῶς μὲν νὰ μὴ γίνῃ καθ' ὅσον οἰονδήποτε τρόπον ἔρεσιμα τῆς κεφαλαιοκρατίας, νὰ ἀσκή κριτικὴν καὶ ἐναντίον πάσης ἐκτροπῆς τῆς σοσιαλιστικῆς κινήσεως καὶ νὰ κεντηριαζῇ οἰονδήποτε τρόπον ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τῶν ὁμοίων του, εἴτε ὑπὸ ἀτόμων εἴτε ὑπὸ ὀργανωμένων ὁμάδων, θειτικῶς δὲ νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τε τῆς ἐργασίας καὶ τῆς δικαίας ἀμοιβῆς, ὡς καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀδελφώσεως τῶν ἀνθρώπων, πραγμάτων δηλ. τὰ ὁποῖα παραμένουν, ὡς λέγει, ἀκατόρθωτα ἄνευ τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν χάριν Αὐτοῦ καὶ ἄνευ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ μόνον δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ Μάρξ εἰς μάτην δι' ἄλλων μέσων ἐπιδιωκομένη ἐξανθρώπισις τοῦ ἀνθρώπου. «Ἡ χριστιανικὴ ὁμῶς πίστις δὲν θυσιάζει τὸν συγκεκριμένον ἀνθρώπον τῆς σήμερον εἰς ἐν ἀβέβαιον μέλλον, ὅπερ παρὰ τῷ Κομμουνισμῷ κατήντησεν εἶδος ἐπέκεινα, ἐνὸς ἐπέκεινα διεστραμμένου».

Τοιοῦτο λοιπὸν εἶναι ἐν περιλήψει τὸ περιεχόμενον τοῦ μικροῦ, ἀλλὰ περιπερισπουδάστου βιβλίου τοῦ Ἐλβετοῦ καθηγητοῦ, τὸ ὁποῖον ἐνεποίησε ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Δύσιν, ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν ἐὰν ἔφθασε καὶ μέχρι τῶν χειρῶν τοῦ γνωστοῦ Dean τοῦ Canterbury, ἐνθουσιώδους θαυμαστοῦ καὶ διαπρυσίου κήρυκος τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Στάλιν καὶ τοῦ σοβιετικοῦ παραδείσου.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

πρὸς διαπίστωσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀποδιδόμενων εἰς τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν ὀνομάτων. Διότι εἶναι εὐνόητον, ὅτι ἡ γνώσις καὶ χρῆσις τῶν καταλλήλων ὀνομάτων καὶ αὐτοχαρακτηρισμῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν κέκτηται σημασίαν οὐ σμικρὰν πρῶτον μὲν καθ' ἑαυτήν, ἔπειτα δὲ καὶ διότι αἱ αὐτονομασίαι αὗται ὑποδηλοῦσιν ἐν τινι μέτρῳ καὶ τὴν περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ιδιωμάτων καὶ πλεονεκτημάτων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας, ὡς πᾶς τις δύνωται νὰ ἐννοήσῃ τεῦτο καὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευθέντος πρώτου ἀρθροῦ ἡμῶν περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς τῆς «μιας, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας» τοῦ Χριστοῦ¹. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτοις ἡ διερεύνησις καὶ ἀποσαφήνισις τοῦ ζητήματος τούτου ἐπεβάλλετο καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὑπὸ πολλῶν, ἰδίως ξένων, θεολόγων δὲν γίνεται ἡ ἀρμόζουσα χρῆσις τῶν καταλλήλων ὀνομάτων, δὲν ἔλειψαν δὲ καὶ οἱ ὑποστηρίζαντες, ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ «δὲν ὑπάρχει ἐπίσημὸς τις αὐτονομασία»². Ἡ ἐν λόγῳ λοιπὸν ἔρευνα ἡμῶν ἀπέδειξεν, ὅτι εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἀποδίδονται ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων Δογματικῶν καὶ Συμβολικῶν Μνημείων τὰ ἐπόμενα ὀνόματα.

1. «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία». Τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄνομα τοῦτο τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, χρησιμοποιούμενον καὶ παλαιότερον μὲν ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα Σχίσματος τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἀποδίδεται τῇ διατηρούσῃ τὴν ἀρχαιοπαράδοτον ὀρθὴν πίστιν Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν ὑπ' ἄλλων τε καὶ ὑπὸ τῆς Ὁμολογίας τοῦ Πέτρου Μογίλα³, τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδων τοῦ 1691⁴, τοῦ 1756⁵ καὶ τοῦ 1836⁶, τῶν τεσσάρων Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τοὺς Ἀγγλικανοὺς Ἀνωμότους τῷ 1718⁷ καὶ πρὸς τοὺς Πάπας Πίον Θ' τῷ 1848⁸ καὶ Λέοντα ΙΓ' τῷ 1895⁹, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ὀρθοδόξων

1. Καὶ ὁ F. Kattenbusch, Lehrbuch der vergleichenden Confessionskunde, Freiburg 1892, σ. 74, ὀρθῶς παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ὄνομα ἐκάστης ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας «verrät nicht die ganze principielle Anschauung vom Wesen der «Kirche», wohl aber die Anschauung von dem besonderen Vorzuge, dessen sich die einzelnen Kirchen vor den anderen berühhmen; er giebt einen Wink für die Stimmung, in welcher sie sich den anderen gegenüberstellen... Es ist aus der Gesamtanschauung, die man vom Wesen und von der Haltung der einzelnen Kirchen gewinnen kann, abzuleiten, was diese Selbstzeichnung bedeuten soll».

2. W. Walther, Lehrbuch der Symbolik, Leipzig—Erlangen 1924, σ. 5.

3. Ἰω. Καμίση, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τ. Β' Ἀθήναι 1953, σ. 681.

4. Αὐτόθι, σ. 782.

5. Αὐτόθι, σ. 990.

6. Αὐτόθι, σ. 874, 878, 881, 882, 883.

7. Αὐτόθι, σ. 791.

8. Αὐτόθι, σ. 920, 924.

9. Αὐτόθι, σ. 934.

ἀντιπροσωπειῶν ἐν τῇ συγγρόφῳ Οἰκουμενικῇ κινήσει¹, τῆς Ῥωσικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Λουθηρανῶν καὶ Καλβινιστῶν εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν² καὶ πλείστον ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν³ καὶ θεολογικῶν κειμένων. Προφανῶς πρόκειται περὶ λίαν ἐπιτυχοῦς καὶ ἐκφραστικοῦ δογματικοῦ ὄρου, ὅστις εἶναι ὁ συνηθέστερον χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων, διὰ τε τὸ μονολεκτικὸν καὶ εὐχρηστον αὐτοῦ καὶ μάλιστα διὰ τὸ δογματικὸν περιεχόμενον αὐτοῦ, ἀποτελῶν τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς συνεχιζούσης τὴν ἀρχαίαν ἠνωμένην καὶ ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν ἡμετέρας Ἐκκλησίας⁴.

2. «Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία». Τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀποτελεσθὲν ἐκ συνενώσεως τοῦ προηγουμένου ὀνόματος μετὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου πάντων τοιούτου, ἀποδίδεται εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἤδη ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1484⁵, τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Πάπας Πίον Θ'⁶ καὶ Λέοντα ΙΓ'⁷, τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ Γρηγορίου ΣΤ'⁸, τῆς Ῥωσικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Λουθηρανῶν καὶ Καλβινιστῶν⁹, τοῦ ὀρθοδόξου συνεδρίου τῆς Μόσχας¹⁰ καὶ ἄλλων¹¹. Πρόκειται ἐπ' ἴσης περὶ λίαν ἐπιτυχοῦς δογματικῆς προσωπίας, συμπληρωτικῆς τῆς προηγουμένης, περιλαμβανούσης τὰ προσδιορίζοντα αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν κύρια γνώρισμα τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς Καθολικότητος, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ προτίμησιν χρησιμοποιοῦμεν αὐτὴν ἡμεῖς καὶ τὴν θεωροῦμεν ὡς τὴν πλέον ἀξιοσύστατον.

3. «Ὁρθόδοξος Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1895¹², ἣτις ὀρθῶς προσέθηκεν εἰς τὰ δύο προηγούμενα καὶ ἕτερον οὐσιώδες γνώρισμα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τ. ἔ. τὴν Ἀποστολικότητα.

4. «Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία». Τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀποτελεσθὲν ἐκ συνενώσεως τοῦ πρώτου δογματικοῦ μετὰ τοῦ δευτέρου γεωγραφικοῦ ὄρου

καὶ λίαν εὐχρηστον ὄν, ἀπονέμεται τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους¹, τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδων τοῦ 1836², τοῦ 1838³ καὶ τοῦ 1895⁴, τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ Γρηγορίου ΣΤ'⁵, τοῦ Πατριαρχικοῦ ὑπομνήματος τοῦ 1846⁶, τῆς Ῥωσικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Λουθηρανῶν καὶ Καλβινιστῶν⁷ καὶ πολλῶν ἄλλων. Πάντως δὲν εἶναι «τὸ ἐπίσημον ὄνομα» τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὡς ἡμαρτημένως φρονεῖ ὁ Fr. Heiler⁸, ἀλλ' ἀπλῶς ἐν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ συνηθετέρων ὀνομάτων αὐτῆς, προτιμώμενον μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν συμβολικῶν θεολόγων Kattenbusch⁹, Walther¹⁰, Ἀνδρούτσου¹¹, Μεσολοῦ¹² καὶ ἄλλων.

5. «Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ καὶ Καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ἐν Κων]πόλει Συνόδου τοῦ 1895¹³, συμπληρωσάσης ἐπιτυχῶς τὴν προηγουμένην ὀνομασίαν.

6. «Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους¹⁴.

7. «Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ἐν Κων]πόλει Συνόδου τοῦ 1895¹⁵.

8. «Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν ἐν Κων]πόλει Συνόδων τοῦ 1722¹⁶ καὶ τοῦ 1895¹⁷.

9. «Καθολικὴ Ἐκκλησία». Τὸ ὄνομα τοῦτο τῆς ἀρχαίας ἠνωμένης καὶ ἀδιαίρετου τῶν ὀκτώ πρώτων αἰῶνων Ἐκκλησίας, τὸ μνημονευόμενον ἤδη ὑπὸ τῆς πρὸς Συμωναίους ἐπιστολῆς (VIII, 2) τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου Ἀντιοχείας καὶ τοῦ μαρτυρίου (VIII, 1, XIX, 2, ἐπιγραφή) τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου Σμύρνης καὶ συνηθέστατον καταστὰν κατ' ὅλους τοὺς μετέπειτα αἰῶνας¹⁸, ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὸ Σχίσμα συνεχῶς καὶ ἀδιακόπως ἀποδιδόμενον εἰς τὴν συνεχιζοῦσαν ἐκείνην κατ' εὐθείαν καὶ κανονικῶς Ὀρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς ἤδη ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου¹⁹, τοῦ Θεοδώρου Βαλααμῶνος²⁰, τῶν ἐν Κων]πόλει Συνόδων τοῦ 1351²¹, τοῦ

1. Αὐτόθι, σ. 960, 961, 962, 963, 964, 965, 967, 968, 970.

2. Αὐτόθι, σ. 1020 ἔξ.

3. Αὐτόθι, σ. 1029 ἔξ.

4. Κατὰ τὸν Kattenbusch, «das Prädicat «orthodox» bezeichnet einen Besitz der Orientalischen Kirche. Sie ist in ihren eigenen Augen im sicheren und letztlich alleinigen Besitz der Wahrheit» (μν. ἔ. σ. 74/5). Τὸ ὄνομα τοῦτο χρησιμοποιεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ ὁ F. Loofs, Symbolik oder christliche Konfessionskunde, Tübingen u. Leipzig 1902, σ. 109 ἔξ., ἰδ. 118.

5. Ἰω. Καρμίση, μν. ἔ. σ. 987.

6. Αὐτόθι, σ. 919.

7. Αὐτόθι, σ. 938.

8. Αὐτόθι, σ. 929.

9. Αὐτόθι, σ. 1023.

10. Αὐτόθι, σ. 947.

11. Πρβλ. καὶ Ζ. Ρώση, Σύστημα Δογματικῆς τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1903. Ὁμοίως καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ἐν ταῖς συγγραφαῖς του καὶ ἡ ὑπὸ τὴν προεδρίαν του Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν ταῖς ἀποφάνσεσιν αὐτῆς χρησιμοποιοῦσι κατὰ προτίμησιν τὸν ὄρον τοῦτον.

12. Ἰω. Καρμίση, μν. ἔ. σ. 933.

1. Αὐτόθι, σ. 793, 794.

2. Αὐτόθι, σ. 876, 882, 884, 891.

3. Αὐτόθι, σ. 896.

4. Αὐτόθι, σ. 947.

5. Αὐτόθι, σ. 927.

6. Αὐτόθι, σ. 993 ἔξ.

7. Αὐτόθι, σ. 1025.

8. Urkirche und Ostkirche, München 1937, σ. 128.

9. Μν. ἔ. σ. 74.

10. Μν. ἔ. σ. 5.

11. Ἐν τῇ Συμβολικῇ καὶ τῇ Δογματικῇ αὐτοῦ.

12. Ἐν τῇ διτόμῳ Συμβολικῇ αὐτοῦ.

13. Ἰω. Καρμίση, μν. ἔ. σ. 941.

14. Αὐτόθι, σ. 791.

15. Αὐτόθι, σ. 792.

16. Αὐτόθι, σ. 828.

17. Αὐτόθι, σ. 933.

18. Αὐτόθι, σ. 127 ἔξ., 202 ἔξ., ἡ χρῆσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Συνόδων καὶ Πατέρων,

19. Αὐτόθι, σ. 277.

20. Αὐτόθι, σ. 358, 1005.

21. Αὐτόθι, σ. 312.

1484¹, τοῦ 1691² καὶ τοῦ 1727³, τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Β'⁴, τῆς Ὁμολογίας τοῦ Μητροφάνους Κριτοπούλου⁵, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Συνόδου τοῦ 1672⁶ καὶ τῆς ὑπ' αὐτῆς κυρωθείσης Ὁμολογίας τοῦ Πατριάρχου Δοσιθέου⁷, τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τὸν Πάπαν Πίον Θ'⁸, τῶν Πατριαρχῶν Κων/πόλεως Γενναδίου Σχολαρίου⁹ καὶ Ἱερεμίου Γ'¹⁰, ὡς καὶ πολλῶν ἄλλων κειμένων¹¹. Καὶ ναὶ μὲν τὸ ὄνομα «Καθολικὴ» ὀρθῶς ἀπονέμεται οὕτω μεμονωμένως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν, ἀλλ' ἐν τοῖς νεωτέροις ἰδίᾳ χρόνοις προηγεῖται συνήθως αὐτοῦ, ὡς εἶδομεν, καὶ ὁ ὅρος «Ὁρθόδοξος», ἐπέκεινται οἰονεὶ θέσιν εἰδοποιοῦ διαφορᾶς, ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὴν ἀντίστοιχον ὄνομασίαν «Ῥωμαιοκαθολικὴ» Ἐκκλησία, ἐνθα τὸ πρῶτον συνθετικὸν ὁμοίως ἐπέχει θέσιν εἰδοποιοῦ διαφορᾶς. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀρχαία μία Καθολικὴ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Σχίσματος τοῦ Θ' καὶ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐδιχάσθη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Καθολικὴν καὶ τὴν Ῥωμαιοκαθολικὴν, αἵτινες διαφέρουσιν ἐν πολλοῖς ἀπ' ἀλλήλων, τοῦθ' ὅπερ ὑποδηλοῦται ἀκριβῶς ὑπὸ τῆς εἰδοποιοῦ διαφορᾶς, ἥτις πρὸ πάντων ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ὑποδηλοῖ τὴν ἐμμονὴν αὐτῆς ἐν τῇ ἀναλλοιώτῳ παραδόσει καὶ κληρονομίᾳ ἐν πᾶσι τῆς ἀρχαίας μιᾶς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ ὑποδηλοῖ ὅτι αὕτη «ἐστὶν Ἐκκλησία τῶν καινοτομιῶν», ὡς ἀπεφῆναι ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος τοῦ 1895¹².

1. Αὐτόθι, σ. 988.

2. Αὐτόθι, σ. 781, 782.

3. Αὐτόθι, σ. 865, 866, 867, 868, 869.

4. Αὐτόθι, σ. 376, 380, 381, 394, 406.

5. Αὐτόθι, σ. 520, 521, 532, 534, 538, 543, 545, 550, 560, 561.

6. Αὐτόθι, σ. 703, 704, 705, 706, 723, 724, 725, 726, 729, 731, 732.

7. Αὐτόθι, σ. 747, 752, 753, 754, 755, 758, 763, 764, 765, 767, 768, 769, 770.

8. Αὐτόθι, σ. 905, 906, 908, 909, 913, 914, 918, 919, 921.

9. Αὐτόθι, σ. 1013.

10. Αὐτόθι, σ. 1008.

11. Ἐκ τῶν ἀρχαιότερων Πατέρων πληρέστερόν πως ἀνέπτυξε τὴν ἐννοίαν τοῦ ὅρου «Καθολικὴ» ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων ἐν Κατηχήσει XVIII, 23: «Καθολικὴ μὲν οὖν καλεῖται διὰ τὸ κατὰ πάσης εἶναι τῆς οἰκουμένης, ἀπὸ περᾶτων γῆς ἕως περᾶτων, καὶ διὰ τὸ διδάσκειν καθολικῶς καὶ ἀνελλιπῶς ἅπαντα τὰ εἰς γνῶσιν ἀνθρώπων ἔλθειν ὀφείλοντα δόγματα, περὶ τε ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν πραγμάτων, ἐπουρανίων τε καὶ ἐπιγείων, καὶ διὰ τὸ πᾶν γένος ἀνθρώπων εἰς εὐσέβειαν ὑποτάσσειν, ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, λογίων τε καὶ ἰδιωτῶν, καὶ διὰ τὸ καθολικῶς ἰατροῦν μὲν καὶ θεραπεύειν ἅπαν τὸ τῶν ἁμαρτιῶν εἶδος, τῶν διὰ ψυχῆς καὶ σώματος ἐπιτελουμένων, κεντῆσαι δὲ ἐν αὐτῇ πάσαν ἰδέαν ὀνομαζομένης ἀρετῆς ἐν ἐργοῖς τε καὶ λόγοις καὶ πνευματικοῖς παντοίοις χαρίσμασιν» (Migne P.G. 33, 1044).

12. Ἰω. Καρμίσση, μν. ἔ. σ. 942: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δικαίως καυχᾶται ἐν Χριστῷ, ὅτι ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν ἐννέα πρώτων αἰῶνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐπομένως ἡ μία, ἅγια, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, «στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας» ἢ δὲ νῦν Ῥωμαϊκὴ ἐστὶν Ἐκκλησία τῶν καινοτομιῶν, τῆς νοθεύσεως τῶν συγγραμμάτων τῶν ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων καὶ τῆς παρερ-

10. «Καθολικὴ (καὶ) Ὁρθόδοξος (ἢ τῶν Ὁρθόδοξων) Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν ἐν Κων/πόλει Συνόδων τοῦ 1484¹ καὶ τοῦ 1672², τῆς Ὁμολογίας τοῦ Μογίλα³, τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τὸν Πάπαν Πίον Θ'⁴, τοῦ Κων/πόλεως Ἱερεμίου Γ'⁵ καὶ ἄλλων⁶.

11. «Καθολικὴ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους⁷.

12. «Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Συνόδων ἐν Κων/πόλει τοῦ 1351⁸ καὶ Ἱεροσολύμοις τοῦ 1672⁹ καὶ τῆς Ὁμολογίας τοῦ Κριτοπούλου¹⁰.

13. «Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ἢ Ἀνατολικὴ» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὁμολογιῶν Κριτοπούλου¹¹ καὶ Μογίλα¹².

14. «Καθολικὴ Ἀποστολικὴ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κων/πόλεως Ἱερεμίου Γ'¹³.

15. «Καθολικὴ Ἀποστολικὴ ἡμῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους¹⁴.

16. «Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία». Τὸ ὄνομα τοῦτο τῆς ἀρχεγόνου Ἐκκλησίας ἀπονέμεται εἰς τὴν πρεσβυγενῆ ἡμῶν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τῆς Ὁμολογίας τοῦ Κριτοπούλου¹⁵, τῶν Συνόδων ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ 1672¹⁶ καὶ Κων/πόλει τοῦ 1727¹⁷ καὶ ἄλλων. Δι' αὐτοῦ ἐξαιρεται, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν Πατέρων, δηλ. ἡ Ἐκκλησία τῆς γνησίας ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ τῆς οἰκουμενικῶς διατυπωθείσης δογματικῆς διδασκαλίας.

17. «Μία, Ἄγια, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία». Ἡ πολυσήμαντος καὶ ἀκριβεστάτη προσωνυμία αὕτη ἀπονέμεται εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει

μνηεῖας τῆς τε ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν ὄρων τῶν ἁγίων Συνόδων διὸ εὐλόγως καὶ δικαίως ἀπεκηρύχθη καὶ ἀποκηρύσσεται, ἐφ' ὅσον ἂν ἐμμένῃ ἐν τῇ πλάνῃ αὐτῆς «κρείσσων γὰρ ἐπαινετὸς πόλεμος, λέγει καὶ ὁ θεῖος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, εἰρήνης χωριζούσης Θεοῦ».

1. Αὐτόθι, σ. 988.

2. Αὐτόθι, σ. 692.

3. Αὐτόθι, σ. 594.

4. Αὐτόθι, σ. 921.

5. Αὐτόθι, σ. 1008.

6. Πρβλ. καὶ Γ. Κοσιδάρη, Διατὶ «Καθολικὴ Ὁρθόδοξος» καὶ διατὶ «Ῥωμαιοκαθολικὴ» Ἐκκλησία. «Γρηγ. Παλαμᾶς» 29 (1947) 34 ἔξ.

7. Ἰω. Καρμίσση, μν. ἔ. σ. 797.

8. Αὐτόθι, σ. 341.

9. Αὐτόθι, σ. 732.

10. Αὐτόθι, σ. 499, 512, 528 ἔξ., 530, 557.

11. Αὐτόθι, σ. 505.

12. Αὐτόθι, σ. 593.

13. Αὐτόθι, σ. 1019.

14. Αὐτόθι, σ. 790.

15. Αὐτόθι, σ. 509.

16. Αὐτόθι, σ. 702, 705.

17. Αὐτόθι, σ. 867.

Συνόδων τοῦ 1836¹ καὶ τοῦ 1838², τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Πάπας Πίον Θ'³ καὶ Λέοντα ΙΓ'⁴, τῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν⁵ καὶ ἄλλων. Πρόκειται περὶ τῆς πληρεστέρας δογματικῶς ὀνομασίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, προερχομένης ἐκ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς⁶ καὶ πασῶν τῶν μετ' αὐτὴν Συνόδων καὶ καθιερωθείσης ἔκτοτε ἐν τῇ πίστει, τῇ λατρείᾳ καὶ τῇ καθόλου ἐκκλησιαστικῇ ζωῇ. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ὡς ἐκφράζουσα τὰς εἰς τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας ἀναφερομένης τέσσαρας κυρίας ιδιότητας αὐτῆς, πρέπει κατὰ προτίμησιν νὰ χρησιμοποιῆται δαφιλῶς ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Θεολογίᾳ ἡμῶν, ὡς ὑπεδείξαμεν καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἡμῶν.

18. «*Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπ' ἄλλων τε καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1895⁷, συμπληρωσάσης ὀρθῶς τὴν προηγουμένην ὀνομασίαν, οὕτω δὲ προῆλθεν εἰς ἐκ τῶν πληρεστέρων χαρακτηρισμῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

19. «*Ἁγία καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ⁸.

20. «*Ἁγία τοῦ Χριστοῦ (ἢ τοῦ Θεοῦ) Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Συνόδων ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ 1341⁹, τοῦ 1691¹⁰, τοῦ 1727¹¹ καὶ τοῦ 1756¹² καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ 1672¹³, τῆς Ὁμολογίας τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ¹⁴, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β'¹⁵, τῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν¹⁶, τοῦ Πατριαρχικοῦ Εὐχολογίου καὶ ἄλλων¹⁷.

21. «*Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ὁρθόδοξος Ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1895¹⁸.

22. «*Ἁγία, Ὁρθόδοξος, Ἀνατολικὴ καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Λουθηρανῶν καὶ Καλβινιστῶν¹⁹.

23. «*Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἀποστολικὴ καὶ Καθολικὴ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν ἐν Κων]πόλει Συνόδων τοῦ 1721²⁰ καὶ τοῦ 1727²¹.

1. Αὐτόθι, σ. 891.
2. Αὐτόθι, σ. 894, 898, 900, 901.
3. Αὐτόθι, σ. 905, 906, 908, 921, 924.
4. Αὐτόθι, σ. 936, 937, 938, 942, 943, 944, 945.
5. Αὐτόθι, σ. 992.
6. Αὐτόθι, σ. 134.
7. Αὐτόθι, σ. 943.
8. Αὐτόθι, σ. 355.
9. Αὐτόθι, σ. 310.
10. Αὐτόθι, σ. 779.
11. Αὐτόθι, σ. 868.
12. Αὐτόθι, σ. 990, 991.
13. Αὐτόθι, σ. 732, 751, 765.
14. Αὐτόθι, σ. 346.
15. Αὐτόθι, σ. 467.
16. Αὐτόθι, σ. 991.
17. Αὐτόθι, σ. 975.
18. Αὐτόθι, σ. 934.
19. Αὐτόθι, σ. 1021.
20. Αὐτόθι, σ. 778.
21. Αὐτόθι, σ. 864.

24. «*Ἁγία, Ὁρθόδοξος, Ἀνατολικὴ καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Λουθηρανῶν καὶ Καλβινιστῶν⁽¹⁾.

25. «*Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία*». Ὅρος γεωγραφικός, ἀποδιδόμενος συνήθως εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Δυτικὴν τῆς Ῥώμης μετὰ τὸ Σχίσμα αὐτῆς. Δι' αὐτοῦ ὀνομάζεται ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τῶν Συνόδων ἐν Κων]πόλει τοῦ 1638⁽²⁾, τοῦ 1642⁽³⁾, τοῦ 1691⁽⁴⁾, τοῦ 1721⁽⁵⁾, τοῦ 1836⁽⁶⁾ καὶ τοῦ 1838⁽⁷⁾ καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ 1672⁽⁸⁾, τῶν Ὁμολογιῶν τοῦ Κριτοπούλου⁽⁹⁾ καὶ τοῦ Δοσιθέου⁽¹⁰⁾, τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανοὺς Ἀνωμότους⁽¹¹⁾, τοῦ Κων]πόλεως Καλλινίκου⁽¹²⁾ καὶ πολλῶν ἄλλων. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ὁ ὅρος «Ἀνατολική», ὡς καὶ ὁ ἀντίστοιχος «Δυτικὴ» Ἐκκλησία, κέκτηνται σχετικὴν καὶ ἱστορικὴν μᾶλλον σημασίαν, ἀχρηστευόμενοι ὁσημέραι, διότι ἀμφοτέραι αἱ Ἐκκλησίαι αὗται ἀριθμοῦσι σήμερον ὁπαδοὺς ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει λόγῳ ἐξαπλώσεως αὐτῶν ἢ μετακινήσεως τῶν ὁπαδῶν αὐτῶν, ἐπὶ πλέον δὲ ἀπὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος ἐμφανίζονται ἐν τῇ Δύσει, παρὰ τῇ Ῥωμαϊκῇ, καὶ αἱ Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι, οὕτως ὥστε ἔκτοτε πρέπει νὰ γίνεταί λόγος οὐχὶ περὶ μιᾶς, ἀλλὰ περὶ πλειόνων Ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡμεῖς δὲν θεωροῦμεν ἀξιοσύστατον τὸν ὅρον τοῦτον οὐ μόνον ἀπὸ γεωγραφικῆς, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀπὸ δογματικῆς ἐπόψεως, ἐφ' ὅσον εἶναι ἔστερημένος δογματικῶς περιεχομένου^(13 β).

26. «*Ἀνατολικὴ (ἁγία) τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανοὺς Ἀνωμότους⁽¹⁴⁾ καὶ τῶν ἐν Κων]πόλει Συνόδων τοῦ 1722⁽¹⁵⁾ καὶ τοῦ 1727⁽¹⁶⁾.

27. «*Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία*» ἢ «*Ἀνατολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία*» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς

1. Αὐτόθι, σ. 1021.
2. Αὐτόθι, σ. 572, 575.
3. Αὐτόθι, σ. 578, 581.
4. Αὐτόθι, σ. 781.
5. Αὐτόθι, σ. 778.
6. Αὐτόθι, σ. 887.
7. Αὐτόθι, σ. 896, 902.
8. Αὐτόθι, σ. 703, 704, 705, 706, 707, 716, 718, 720, 723, 724, 725, 727, 728, 730, 731, 732, 735.
9. Αὐτόθι, σ. 499, 511, 513, 539, 545, 550, 557, 559.
10. Αὐτόθι, σ. 746, 752.
11. Αὐτόθι, σ. 792, 793, 794, 795, 796, 802, 807, 814, 816, 817, 818, 819.
12. Αὐτόθι, σ. 1006, 1007.
- 13 β'. Ὅθεν θεωροῦμεν ὡς οὐχὶ ἐπιτυχεῖς τοὺς τίτλους τῶν τελευταίων περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἔργων τῶν: E. Benz, Die Ostkirche im Lichte der protestantischen Geschichtsschreibung, Freiburg—München 1952 καὶ Die Ostkirche und die russische Christenheit, Tübingen 1949. Metropolit Seraphim, Die Ostkirche, Stuttgart 1950. K. Friz, Die Stimme der Ostkirche, Stuttgart 1950 καὶ ἄλλων.
14. Ἰω. Καρμύση, μν. ἔ. σ. 818.
15. Αὐτόθι, σ. 823, 839, 851, 856, 858.
16. Αὐτόθι, σ. 861, 863, 864, 867.

Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους⁽¹⁾ καὶ τῶν ἐν Κων]πόλει Συνόδων τοῦ 1727⁽²⁾, τοῦ 1836⁽³⁾, τοῦ 1838⁽⁴⁾ καὶ τοῦ 1895⁽⁵⁾.

28. «Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος καὶ Καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ἐν Κων]πόλει Συνόδου τοῦ 1895⁽⁶⁾.

29. «Ἀνατολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1642⁽⁷⁾.

30. «Ἀνατολικὴ Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους⁽⁸⁾.

31. «Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἢ Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς Ὁμολογίας τοῦ Κριτοπούλου⁽⁹⁾.

32. «Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἢ Καθολικὴ καὶ Ὁρθόδοξος» ἢ «Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἢ Ὁρθόδοξος καὶ Καθολικὴ» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς Ὁμολογίας τοῦ Μογίλα⁽¹⁰⁾.

33. «Ἡ πρὸς ἀνατολὴν καθ' ἡμᾶς Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1672⁽¹¹⁾.

34. «Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία» ὀνομάζεται ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ συνέδριον τῆς Λούνδης⁽¹²⁾. Ἡ ὀνομασία αὕτη, χρησιμοποιουμένη σπανιότατα κατ' ἀναλογίαν καὶ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀντίστοιχον «Λατινικὴ» Ἐκκλησία, καίτοι εὐδοοῦται ἱστορικῶς, ἐν τούτοις φυλετικῶς καὶ ἐθνογραφικῶς καὶ πραγματικῶς δὲν καλύπτει ὅλον τὸ πλάτος καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῷ κόσμῳ, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν τυγχάνει ἀξιοσύστατος⁽¹³⁾.

35. «Ἡ τοῦ Χριστοῦ (ἢ τοῦ Θεοῦ) Ἐκκλησία» ἢ «ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ (ἢ τοῦ Θεοῦ) Ἐκκλησία» ἢ «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ» ἢ «ἡ καθ' ἡμᾶς ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία». Τὰ ὀνόματα ταῦτα καὶ ἄλλα ὅμοια, χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων⁽¹⁴⁾ καὶ ἀποδίδονται εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τῶν μετὰ τὸ Σχίσμα Συνόδων ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ 1351⁽¹⁵⁾, τοῦ

1638⁽¹⁾, τοῦ 1642⁽²⁾, τοῦ 1672⁽³⁾, τοῦ 1727⁽⁴⁾, τοῦ 1836⁽⁵⁾, τοῦ 1838⁽⁶⁾ καὶ τοῦ 1895⁽⁷⁾ καὶ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ 1672⁽⁸⁾, τοῦ Κων]πόλεως Ἱερεμίου Β' ⁽⁹⁾, τῶν Ὁμολογίων τοῦ Κριτοπούλου⁽¹⁰⁾ πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους⁽¹¹⁾ καὶ τὸν Πάπαν Πίον Θ' ⁽¹²⁾ καὶ πολλῶν ἄλλων.

Τὰ ἀνωτέρω εἶναι τὰ συνηθέστερον ἀποδιδόμενα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ὀνόματα οὐ μόνον ὑπὸ τῶν εἰρημένων Δογματικῶν καὶ Συμβολικῶν Μνημείων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν καὶ θεολογικῶν κειμένων, μὴ συμπεριληφθέντων ἐν τῇ ἐρεύνη ἡμῶν. Πάντα τὰ ὀνόματα ταῦτα, ὡς καθιερωθέντα οἰοεὶ ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως καὶ συνειδήσεως, δύναται βεβαίως νὰ χρησιμοποιῆ καὶ ἐφεξῆς ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Θεολογία ἡμῶν. Ἀλλ' ἀπὸ δογματικῆς ἐπόψεως νομίζομεν ὅτι μᾶλλον ἐνδείκνυται, ὅπως χρησιμοποιῶνται κατὰ προτίμησιν τὰ ὑπ' ἀριθ. 1, 2, 17 καὶ 18, μετὰ τινων ἐξ αὐτῶν παραγομένων, λόγῳ τοῦ δογματικοῦ περιεχομένου αὐτῶν, τοῦ πληρέστερον προσδιορίζοντος αὐτὴν τὴν ὑφὴν καὶ οὐσίαν τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας ἡμῶν⁽¹⁴⁾.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΠΗΣ

Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Αὐτόθι, σ. 572.
2. Αὐτόθι, σ. 581.
3. Αὐτόθι, σ. 692.
4. Αὐτόθι, σ. 862.
5. Αὐτόθι, σ. 874, 891.
6. Αὐτόθι, σ. 901.
7. Αὐτόθι, σ. 935.
8. Αὐτόθι, σ. 726.
9. Αὐτόθι, σ. 376, 377, 406, 422, 429, 460, 462, 464, 467.
10. Αὐτόθι, σ. 529, 545, 549, 551, 555, 557, 558, 559 καὶ τοῦ Μογίλα⁽¹¹⁾, τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν
11. Αὐτόθι, σ. 681.
12. Αὐτόθι, σ. 795.
13. Αὐτόθι, σ. 910.
14. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι τὰ Ὁρθόδοξα Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα ἀναφέρουσι καὶ τὰς ἑτεροδόξους ἐκείνας Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας, μεθ' ὧν ἡ Ὁρθόδοξος ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν τινα καὶ σχέσιν ἢ ἀντίθεσιν, καὶ δι' ἀναφερόσιν ἢ αὐτὰς τὰς ἰδίας ἢ ἀπλῶς τοὺς ὁπαδοὺς αὐτῶν. Οὕτω πρῶτον μνημονεύεται ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ ὡς: 1. «Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία» ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β' (σ. 449), τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδων τοῦ 1722 (σ. 855) καὶ 1727 (σ. 867), τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς Πίον Θ' (σ. 914, 915, 919), ὡς καὶ ὑπὸ νεωτάτων κειμένων (σ. 935, 937, 938, 942), 2. «Ἡ τῆς Ῥώμης Ἐκκλησία» ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β' (σ. 442), 3. «Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία» ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου συνεδρίου Μόσχας (σ. 949), 4. «Ῥωμάνη Ἐκκλησία» ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς Πίον Θ' (σ. 915, 916), 5. «Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης» ὑπὸ τῆς Ὁμολογίας τοῦ Κριτοπούλου (σ. 512), τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1838 (σ. 897) καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς Πίον Θ' (σ. 919, 920), 6. «Λατινικὴ Ἐκκλησία» ὑπὸ τῆς Ἀκολουθίας παραδόχης τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν (σ. 992) καὶ ἄλλων νεωτέρων κειμένων (σ. 978, 1000, 1008), 7. «Παπικὴ Ἐκκλησία» ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδων τοῦ 1838 (σ. 898) καὶ τοῦ 1895 (σ. 934, 937, 938, 941, 942), 8. «Λατινικὴ Ἐκκλησία» ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδων τοῦ 1727 (σ. 868), τοῦ 1838 (σ. 897, 898) καὶ τοῦ 1895 (σ. 936), τοῦ Πατριαρχικοῦ εὐχολογίου (σ. 978), τοῦ Βαλσα-

1. Αὐτόθι, σ. 789, 792, 799, 816, 818.
2. Αὐτόθι, σ. 861, 862, 868, 869.
3. Αὐτόθι, σ. 883, 887, 888.
4. Αὐτόθι, σ. 894, 895, 901.
5. Αὐτόθι, σ. 904.
6. Αὐτόθι, σ. 935.
7. Αὐτόθι, σ. 578.
8. Αὐτόθι, σ. 793, 798.
9. Αὐτόθι, σ. 498.
10. Αὐτόθι, σ. 625.
11. Αὐτόθι, σ. 689.
12. Αὐτόθι, σ. 969, 970, 971.
13. Σημειωτέον ὅτι τὸ ἀπλοῦν «Ἑλληνικὴ» Ἐκκλησία διὰ τὸν αὐτὸν καὶ μείζονα ἐτι λόγον τείνει πλέον νὰ ἐκλείψῃ παντελῶς, χρησιμοποιηθῆν κυρίως παλαιότερον ὑπὸ τοῦ J. Heineccius, *Abbildung der alten und neuen Griechischen Kirche...*, Leipzig 1711, καὶ τοῦ W. Cass, *Symbolik der Griechischen Kirche*, Berlin 1872, καὶ ἄλλων. Ἀντίθετον ὅμως ἀποψιν βλέπ. παρὰ Α. Ἀλιβιζάτωρ, μν. ἔ. σ. 3-4 σημ. 2.
14. Ἰω. Καρμῆρ, μν. ἔ. σ. 175 Ε' Οἰκ. Συν., σ. 196 Πενθέκτης.
15. Αὐτόθι, σ. 314 ἐξ., 318 ἐξ.

μῶνος (σ. 1005), τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Γ' (σ. 1008) καὶ ὑπ' ἄλλων νεωτέρων κειμένων (σ. 997), 9. «*Ἐκκλησία τῆς Ἀύσεως*» ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς Πίον Θ' (σ. 920), καὶ 10. «*Ἀντική τῆς Ῥώμης*» ὑπὸ τῆς Ὁμολογίας τοῦ Μογίλα (σ. 625) καὶ τοῦ ὀρθοδόξου συνεδρίου Μόσχας (σ. 950). Νομίζομεν ὅμως ὅτι περισσότερο ἀξία συστάσεως εἶναι τὰ ὀνόματα «*Ῥωμαιοκαθολική*» ἢ «*Ῥωμαϊκή*» ἢ «*Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης*», ἐνῶ τὸ μὲν «*Λατινική*» δὲν ἀνταποκρίνεται πλήρως πρὸς τὴν σύγχρονον πραγματικότητα, τὰ δ' ἄλλοτε χρησιμοποιούμενα ὑπ' ἀριθ. 8, 9 καὶ 10 δὲν εἶναι πλέον ἀξιοσύστατα, ὡς προσιπομεν. Πρὸς τοῦτοις οἱ ὁπαδοὶ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ὀνομάζονται συνήθως: «*Λατίνοι*» ὑπὸ Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ (σ. 353 ἐξ.), τοῦ Βαλασαμῶνος (σ. 1005), τοῦ Γενναδίου Σχολαρίου (σ. 1013), τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Καλλινίκου (σ. 1006), τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (σ. 977, 978), τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1484 (σ. 987 ἐξ.) καὶ ἄλλων, «*Παπισταὶ ἢ Παπισταὶ*» ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς Πίον Θ' (σ. 906 ἐξ., 910) καὶ πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους (σ. 790), τῆς Ὁμολογίας τοῦ Κριτοπούλου (σ. 505 ἐξ.), τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Καλλινίκου (σ. 1006, 1007) καὶ ἄλλων, «*Ἀντικοὶ ἢ Ῥωμαιοκαθολικοὶ*» ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1846 (σ. 993 ἐξ.) καὶ ἄλλων. Νομίζομεν ὅτι τὸ πλέον ἀξιοσύστατον ὄνομα εἶναι «*Ῥωμαιοκαθολικοὶ*». Τέλος ἀναφέρεται καὶ ἡ «*Παλαιοκαθολική Ἐκκλησία*» ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τοῦ 1895 (σ. 942) καὶ νεωτέρων κειμένων (σ. 1031, 1032).

Δεύτερον ἀναφέρονται αἱ ἀρχαῖαι αἰρετικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς, ἦτοι 1. ἢ «*Ἀρμενική*» (ἢ ἀπλῶς Ἀρμένιοι) ὑπὸ τῆς Πενθέκτης (σ. 195, 196), τοῦ Βαλασαμῶνος (σ. 1005, 1010), τοῦ Γενναδίου Σχολαρίου (σ. 1013), τοῦ Πατριαρχικοῦ εὐχολογίου (σ. 977), τοῦ Τιμοθέου καὶ τοῦ Νίκωνος (σ. 1009 ἐξ.), τοῦ Ἰωαννικίου Καρατζᾶ (σ. 1011), τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Συνόδου τοῦ 1672 (σ. 731) καὶ ἄλλων νεωτέρων κειμένων (σ. 1014, 1031, 1032), 2. ἢ «*Ἰακωβιτική*» (ἢ Ἰακωβίται) ὑπὸ τοῦ Φωτίου (σ. 277), τοῦ Συνδικτοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας (σ. 207), τοῦ Νίκωνος (σ. 1009) καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Εὐχολογίου (σ. 977), 3. ἢ «*Κοπτική*» (ἢ Κόπται) καὶ 4. ἢ «*Αἰθιοπική*» (ἢ Αἰθίοπες) ὑπὸ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Συνόδου τοῦ 1672 (σ. 731), καὶ 5. ἢ «*Νεστοριανική*» Ἐκκλησία ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων Γ' (σ. 142 ἐξ.), Δ' (σ. 165) καὶ Ε' (σ. 174 ἐξ.), τοῦ Βαλασαμῶνος (σ. 1005), τοῦ Τιμοθέου καὶ τοῦ Νίκωνος (σ. 1009) καὶ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Συνόδου τοῦ 1672 (σ. 731).

Τρίτον ἀναφέρονται αἱ Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι ἢ Ὁμολογίαί, ἦτοι 1. ἢ «*Λουθηρανική*» (ἢ Λουθηρανοὶ ἢ Λουθηροκαλβίνοι ἢ Λουθηροκαλβινισταὶ) ὑπὸ τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β' (σ. 375 ἐξ.), Ἱερεμίου Γ' (σ. 1019) καὶ Καλλινίκου (σ. 1006), τῶν Συνόδων ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ 1672 (σ. 705 ἐξ.) καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ 1836 (σ. 878 ἐξ., 881 ἐξ.), τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους (σ. 790 ἐξ.), τῆς Ῥωσικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν ἐκ τῆς Λουθηρανικῆς Ὁμολογίας προσερχομένων εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν (σ. 1020 ἐξ.) καὶ ἄλλων, 2. ἢ «*Καλβινική*» (ἢ Καλουῖνοι ἢ Καλβινισταὶ) ὑπὸ τῶν τοπικῶν Συνόδων τοῦ ΙΖ' αἰῶνος (σ. 562 ἐξ.) καὶ μάλιστα τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς (σ. 703 ἐξ.) καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ 1691 (σ. 780) καὶ τοῦ 1836 (σ. 879 ἐξ.), τῆς Ὁμολογίας τοῦ Δοσιθέου (σ. 752 ἐξ.), τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Γ' (σ. 1019) καὶ Καλλινίκου (σ. 1006), τῆς Ῥωσικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν ἐκ τῆς Καλβινικῆς Ὁμολογίας προσερχομένων εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν (σ. 1020 ἐξ.) καὶ ἄλλων, καὶ 3. ἢ «*Ἀγγλικανική*» (ἢ Ἀγγλικανοὶ) ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους (σ. 783 ἐξ.), τῆς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1672 (σ. 687 ἐξ.) καὶ διαφόρων ἄλλων νεωτέρων κειμένων (σ. 1024, 1025) καὶ μάλιστα τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ κῆρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν (σ. 1026 ἐξ.) Γενικῶς δὲ οἱ ὁπαδοὶ τῶν ἀνωτέρω καὶ τῶν πολυαριθμῶν καὶ πολυωνύμων ἄλλων Προτεσταντικῶν Ὁμολογιῶν καὶ Κοινοτήτων ὀνομάζονται *Διαμαρτυρόμενοι ἢ Προτεστάνται*.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΦΡΟΝΗΜΑ

Ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, δὲν εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα μὲ τὴν θρησκευτικότητα, ἢ ὅποια εἶναι γενικωτέρα καὶ δύναται νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς ἐκκλησ. ζωὴν. Ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, εἶναι ἡ ἐναρμόνισις τῆς ζωῆς μας μὲ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ὁλόκληρος ἡ ὑπαρξίς μας νὰ εἶναι ὀργανικῶς καὶ ἀρρηκτως μετ' αὐτῆς συνδεδεμένη, νὰ ἔχῃ ἐμβαπτισθεῖ εἰς τὰ νάματα τῆς διδασκαλίας τῆς, εἰς τὴν ἱερότητα τῆς ζωῆς τῆς μετ' πλήρη ἀγάπην καὶ τελείαν ἀφοσίωσιν ὡς εἰς φιλόστοργον Μητέρα.

Ἐντεῦθεν κατανοοῦμεν ὅτι ἀπὸ τὴν οἰανδήποτε θρησκευτικότητα, εἶναι δυνατόν νὰ ἀπουσιάσῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, νὰ εἶναι ξένη ἢ καὶ ἐχθρική πρὸς τοῦτο. Ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα εἶναι βαθυτάτη συναίσθησις τοῦ πιστοῦ, ὡς κατ' ἐξοχίαν ἐνεργοῦ καὶ ζῶντος μέλους τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὀλοψύχως ἀνήκει καὶ ὑποτάσσεται καὶ δοῦν ὑπὸ τὴν σκέπη καὶ τὴν καθοδήγησιν αὐτῆς, ὡς ὁ καλὸς στρατιώτης ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ του. Συνέπεια καὶ καρπὸς τοῦ τοιοῦτου φρονήματος θὰ εἶναι ἡ βαθεῖα ἀγάπη καὶ ὁ ἀπεριοριστος σεβασμὸς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὑπεράσπισις αὐτῆς δι' ὅλων τῶν δυνάμεων καὶ ἡ εὐλικρινὴς ὑπακοή εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς, χωρὶς ἀντιδράσεις, δισταγμοὺς ἢ μεμψιμοιρίας.

Ἀντιθέτως πάλιν δὲν εἶναι γνήσιον ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς καὶ ἡ μισαλλοδοξία, ἢ ὅποια παρασύρει εἰς ἐνεργείας ἀντιθέτους πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην καὶ οὐχὶ σπανίως καταστρεπτικὰς τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ὡς π.χ. συνέβη μὲ τὸ τόσον ἐπιζήμιον περὶ τὸ ἡμερολόγιον ζήτημα.

Ἐὰν ἡ ἀπόκτησις ἀληθοῦς ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος εἶναι καθήκον παντὸς χριστιανοῦ, ἀσυνγκρίτως περισσότερο ἐπιβάλλεται τοῦτο εἰς τοὺς ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ μάλιστα εἰς τοὺς κληρικούς. Εἶναι ἀποκαρδιωτικόν, οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας, νὰ παρουνσιάζονται πολλάκις χωρὶς ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, ἀλλ' ἀπεναντίας καὶ μὲ λόγους καὶ μὲ ἔργα καὶ μὲ τὴν καθόλου συμπεριφορὰν τῶν μᾶλλον ἀπομακρύνουν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς σκανδαλίζουν. Μένουν ἀπαθεῖς θεαταὶ εἰς τὸν σκληρὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀγῶνα, ἀδιάφοροι καὶ ψυχροὶ ἐνώπιον τῶν προβλημάτων αὐτῆς καὶ συντελοῦν περισσότερο εἰς τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς θρησκείας καὶ οὐχὶ σπανίως συνεργοῦν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς. Ἐπιτελοῦν τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Διδάσκουν τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ δὲν ζοῦν τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν. Εἶναι ἐργάται τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν συνδέονται μετ' αὐτῆς εἰμὴ μὲ τοὺς κοσμικοὺς δεσμοὺς τοῦ ἐγώισμοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος.

Τὸ σημεῖον πρὸς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εἶναι ἐστραμμένη περισσότερο ἢ προσοχή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ καλλιεργῆται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν στελεχῶν αὐτῆς φρόνημα γεννήσιως ἐκκλησιαστικόν.

Δὲν ἀρκεῖ ἓνας ἀπλοῦς ζήλος ἢ ἄλλα τινὰ προ-

σόντα μὴ πληροῦντα τὴν προϋπόθεσιν ταύτην, οὐδὲ αὐτὸς ὁ θεολογικὸς καὶ ἐπιστημονικὸς καταρτισμὸς καὶ ἡ ἀπόκτησις τίτλων καὶ ἀξιομαμάτων. Ὁ κληρικὸς πρέπει νὰ βιάσῃ ὡς τὸ ἀτσάλι μέσα εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, μετὰ τὴν βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς ἀποστολῆς του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὸ ἐμπνέει λόγους καὶ ἔργοις ἐμπιστοσύνην, ὑπακοὴν καὶ σεβασμὸν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς μόνως ταμιούχου τῆς ἐν Χριστῷ χάριτος καὶ σωτηρίας.

Τὸ φρόνημα τοῦτο εἶναι τοσοῦτο μᾶλλον ἀπαραίτητον σήμερον καθ' ὅσον ἡ ἐποχὴ μας τείνει νὰ ὑπαγάγῃ εἰς τοὺς κανόνας τῆς γενικῆς ἐλευθερίας καὶ χειραφετήσεως καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀποδέσμευσιν μετὰ μίαν ἀνεξάρτητον συγκεχυμένην θρησκευτικότητα καὶ μίαν ἐλευθέραν φυσικὴν ἠθικὴν. Εἶναι ἀνάγκη νὰ πολεμηθῇ μετὰ δραστηριότητα ἡ πονηρὰ τάσις νὰ γίνῃ διαχωρισμὸς τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, νὰ νομίζον δηλαδὴ ὅτι εἶναι χριστιανοὶ χωρὶς νὰ ἔχουν σχέσιν μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἶναι βεβαίως εὐτύχημα τὸ γνῶρισμα τῆς ἐποχῆς μας ὅτι ἡ θρησκεία ἀποβαίνει ὁλονὲν καὶ περισσότερον προσωπικὴ καὶ ἕκαστον ἄτομον τείνει νὰ δημιουργήσῃ συνειδητὴν θρησκείαν, ἥτις νὰ μὴ περιορίζεται εἰς ἀπλὴν παραδοχὴν τῶν παραδεδομένων μόνον, ἀλλὰ νὰ ἀξιοποιῇ τὴν πίστιν μετὰ ὅ,τι κατόπιν εὐλαβοῦς ἐρεῦνης καὶ κρίσεως εὐρίσκει ἕλλογον καὶ ὀρθόν.

Ὅμως εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀπαιτεῖται ἡ χειραγωγούσα αὐθεντία, ἥτις θὰ συγκατῆσθαι ἀπὸ παντὸς ὀλισθήματος. Τοιαύτη αὐθεντία μετὰ αἰώνιον καὶ ἀκατάλυτον κύρος δὲν ἐδόθη ἄλλῃ εἰς τὸν κόσμον ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας «πύλαι ἄβου οὐ κατισχύσουσι», θεῖον καθίδρυμα τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς «περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος», Ἐκκλησία Θεοῦ «στόλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας» ἵνα δι' αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ πραγματοποιηθῆται ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ δημιουργία ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος προϋποθέτει ἄρτιαν ἐκκλησιαστικὴν ὀργάνωσιν καὶ κατάλληλον ἐκκλησιαστικὴν ἐκπαίδευσιν. Φλογορὰ καὶ ἀφοσιωμένα στελέχη τῆς Ἐκκλησίας δύνανται νὰ δημιουργηθοῦν μόνον ἀπὸ ἀνθρώπους μετὰ θεομὸν ζῆλον καὶ ἀληθῆ ἐκκλησιαστικὴν συνείδησιν καὶ μάλιστα ἀπὸ κληρικών, ἀληθεῖς ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου, ταπεινοῦς ὑπηρέτας τοῦ θυσιαστηρίου εὐλαβεῖς μύστας τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι χωλαίνουμεν καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν μας ἐκπαίδευσιν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀργάνωσιν καὶ καταντᾶ νὰ δημιουργοῦνται βεβαίως θεολόγοι καὶ καθῆγηται καὶ κληρικοί, ἀλλ' ἐλάχιστα πραγματικά καὶ ἐμπνευσμένα στελέχη τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

Ῥίψας λόγον τις οὐκ ἀναιρεῖται πάλιν.

*

Πλοῦτος ἀλόγιστος προλαβὼν ἐξουσίαν καὶ τοὺς φρονεῖν δοκοῦντας ἀνοήτους ποιεῖ.

Η ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ΔΙΟΡΙΣΘΕΙΣΑ ΠΕΝΤΑΜΕΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ- ΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΑΥΤΗΣ *

Ἐκ τῆς Παλαιᾶς Ἐπιδαύρου

1 Φεβρουαρίου 1829

1 Ἐγνωστοποιήθησαν οἱ ἐν Αἰγίνῃ πανιεροὶ ἀρχιερεῖς Αἰγίνης καὶ Λαμαλῶν, περὶ τοῦ λαοπλάνου οἰκονόμου Παρίου Νησιώτου, ὅστις περιεφέρετο εἰς τὴν Πελοπόννησον μετὰ ἀπανταχοῦ χάριν βοηθείας, ὅτι ἐσχίσθη ἡ ἀπανταχοῦ του αὐτῆ καὶ νὰ προσέξουν καὶ ἡ πανιερότης των νὰ τὸν ἐμποδίσουν εἰς τὰς νήσους.

Ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν

3 Φεβρουαρίου

2 Πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ Ἀγῶντος, νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, νὰ φανερώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ μοναστηρίου του.

3 Πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ Σοφικοῦ, ὅμοιον. Πρὸς δὲ νὰ ἔλθῃ καὶ ἕνας τῶν ἱερέων καὶ δημογερόντων ἀπὸ τὸ χωρίον αὐτό.

4 Πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ κατὰ τὸ Χέλι μοναστηρίου, ὅμοιον. Πρὸς δὲ νὰ ἔλθῃ καὶ ἕνας τῶν ἱερέων καὶ δημογερόντων τοῦ χωρίου.

5 Πρὸς τοὺς δημογερόντας τοῦ Σοφικοῦ, νὰ γυρίσουν νόμιμον τὴν διαθήκην τοῦ Γιάννη Θεοδώρου καὶ νὰ ὑπερασπισθοῦν τὸ δίκαιον τῆς Ἀρχόντιος.

6 Ἀποδείξτε πρὸς τὸν Βασιλεῖον Παύλου, Ἐπιδαύριον, νὰ λάβῃ τὸ ἐν τέταρτον ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ ἀποθανόντος σακελλαρίου, λογιζόμενον εἰς ὅσα ἡ πρεσβυτέρα αὐτοῦ ἀφήκε πρὸς αὐτὸν τὸν Βασιλεῖον, διὰ τῆς ἐμμαρτύρου διαθήκης αὐτῆς.

7 Ἀφοριστικὸν κατὰ τινὸν Ἐπιδαυρίων, οἵτινες τρώγοντες καὶ πίνοντες μιμούμενοι τοὺς ἱερεῖς, περιπαίζον τὰ θεῖα.

8 Πρὸς τοὺς Ἐπιδαυρίους, ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς ἱεραῆς μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν, οἰκειοποιούμεγοι τὰ πράγματά του.

9 Ἀφοριστικὸν εἰς τὰ περίεξ τοῦ μοναστηρίου τῶν Ταξιαρχῶν χωρία, ἐναντίον τῶν ὅσοι καταπατοῦν τὰ πράγματά του καὶ τοῦ ἔκλεψαν προλαβόντως διάφορα πράγματα.

10 Πρὸς τὸν παπα-Γιάννη Μαγγέλην, Χελιώτην, ν' ἀπέχῃ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τὸ νὰ προξενῇ σκάνδαλα καὶ νὰ παίξῃ χαρτιά καὶ νὰ μεθύῃ.

11 Πρὸς τοὺς δημογερόντας τοῦ Σοφικοῦ, νὰ διατάξουν τοὺς συγγάμβους τοῦ Γιάννη Τρίτζα ν' ἀπέχουν ἀπὸ τὰ 50 ἐλαιόφυτα, τὰ ὅποια τὸν ἐχάρισεν ὁ πενθερὸς του εἰς τὴν διαθήκην του.

12 Ἀφοριστικὸν κατὰ τοῦ ἀναγνώστου Παύλου καὶ Βασιλείου, ἃν ἔκλεψαν τὰ χρήματα τοῦ ἀποθανόντος σακελλαρίου Ἐπιδαύρου καὶ ἃν οἰκειοποιῶνται τὰ κτήματά του καὶ δὲν τὰ φανερόνουν πρὸς τὸν Ἀναγνώστην Καντανόρουλον, Μητρον Γεωργάκη καὶ Γ. Νικολάκη, διὰ νὰ λάβουν τὸ ἀνάλογόν τους.

13 Ἐδιωρίσθη ὁ πανοσιώτατος Ἀναγίας Μουρί-

(*) Συνέχεια ἀπὸ σελ. 281.

κης, νὰ περιέλθῃ τὴν ἐπαρχίαν Δαμαλῶν, νὰ συμβουλεύῃ καὶ ὀδηγῇ τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ χριστιανικοῦ καὶ πολιτικοῦ τῶν βίου, πρὸς δὲ νὰ καταστρώσῃ εἰς καθαρὸν κατάστιχον τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκογενειῶν ἐκάστου χωρίου, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱερέων καὶ τὴν διαγωγὴν αὐτῶν, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὴν κατάστασιν αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι νὰ τὰ παραστήσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, πρὸς δὲ νὰ ἐξομολογῇ καὶ τοὺς χριστιανούς εἰς τὴν περιοδείαν του.

14 Πρὸς τὸν *Διοικητὴν τοῦ Πόρου*, νὰ ὑποχρέωσῃ τὸν Γεωργάκη Ποριώτην νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Σοφικοῦ ἕνα τίμιον σταυρὸν, τὸν ὁποῖον πρότινος καιροῦ ἐπῆρε.

Ἐκ τῆς μονῆς Σεροκαστέλι
6 Φεβρουαρίου

15* Πρὸς τὸν *ἡγούμενον* τῆς μονῆς τοῦ *Μεσκουρίου*, νὰ ἔλθῃ νὰ παρουσιάσῃ κατάστιχον τῆς κατάστασος τοῦ μοναστηρίου του.

16 Πρὸς τὸν *ἡγούμενον* τοῦ *Αἰγίου* ὄμοιον.

17 Πρὸς τοὺς κατὰ τὸν Δαμαλῶν *Φαναρίτας*, ν' ἀποκριθῶν πρὸς τὸν παπα-Γεώργιον, ἐφημέριόν των, τὰ 1000 γρόσια, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τους.

18 Πρὸς τὸν *ἐφημέριον* τοῦ *Φαναρίου*, ἐπειδὴ παρ' ἀδείας τοῦ ἀρχιερέως του ἐφημερεύει εἰς τὸ χωρίον αὐτό, νὰ μένῃ ἀργός.

19 Πρὸς τοὺς *δημογέροντας* τῆς νήσου *Ἐπιδαύρου*, ν' ἀναβληθῇ ἢ μεταξὺ Ἀναγνώστου Παύλου καὶ Β. Παύλου διαφορὰ διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῆς Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς, εἰ δὲ μὴ εἶναι πολλὰ θεάρεστον νὰ τοὺς ἐξισάσουν αὐτοί.

20 Πρὸς τὸν *παπα-Γεώργιον Λιγουριώτην*, ν' ἀποκριθῇ τὸ χρέος του 101 γρόσια πρὸς τὸν Γιάννην Χριστόδουλον, ἢ νὰ τὸν δώσῃ ὁμολογίαν δι' αὐτά.

21 Πρὸς τὸν *Διοικητὴν Ναυπλίου*, νὰ προμηθεύσῃ ἕνα κατάλυμα τῆς Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς, ἥτις μέλλει νὰ μεταβῇ εἰς Ναύπλιον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν της.

Ἐκ Ναυπλίου
10 Φεβρουαρίου

22 Πρὸς τὸν ἐν Ἀργεῖ *ἀρχιμανδριτὴν Καισάριον*, νὰ παρουσιασθῇ πρὸς τὴν Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴν, διὰ νὰ τῷ δοθῇ ἐκκλησιαστικὸν ὑποῦργημα.

23 Πρὸς τὸν κατὰ τὴν *Δημηζιάναν Γεννάδιον*, νὰ παρουσιασθῇ πρὸς τὴν Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴν, διὰ νὰ τῷ δοθῇ ἐκκλησιαστικὸν ὑποῦργημα.

24 Πρὸς τὸν *πανιερ. Τοποτηρητὴν Ναυπλίου* κύριον *Διονύσιον*, ν' ἀναλάβῃ μετὰ προθυμίας τὰ ἀρχιερατικά του χρέη, ὀδηγῶν τοὺς ἱερεῖς καὶ κοσμικοὺς εἰς τὰ θρησκευτικά των καθήκοντα καὶ εἰς ὑπακοὴν τῶν νόμων, ἔχων συμπράκτορα καὶ τὸν πρωτοσύγκελλον κ. Ἀγάπιον.

25 Πρὸς τὸν *Διοικητὴν Ναυπλίου*, νὰ παιδεύσῃ πολιτικῶς τὸν Γ. Σταματόπουλον, Ἀλωνισιώτην, διότι ἀφῆκε τὴν δευτέραν νόμιμόν του γυναῖκα καὶ μεταχειρίζεται τὴν πρώτην παράνομον.

(Συνεχίζεται)

ΤΑΣΟΣ ΑΘ. ΓΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΥΓΚΛΗΘΕΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(SEMAINE D'ÉTUDES LITURGIQUES)

Τῇ 6ῃ Ἰουλίου 1953 συνεκλήθη ἐν Παρισίοις καὶ ἐν τῷ Ὀρθοδόξῳ Ρωσικῷ Ἰνστιτούτῳ τοῦ Ἁγίου Σεργίου (ὅπερ ἀποτελεῖ συνέθειαν τῆς παλαιᾶς προκομμουνιστικῆς περιφήμου Θεολογικῆς Ἀκαδημίας) καὶ κατὰ διοργάνωσιν τούτου ἡ οὕτω κληθεῖσα «Ἑβδομάς λειτουργικῶν σπουδῶν». Τὴν ἐποπτεῖαν τῆς ὁργανώσεως εἶχεν ἀναλάβει ὁ Καθηγητὴς τῆς Λειτουργικῆς καὶ Ἱστορίας τῆς χριστιανικῆς λατρείας ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ παν. Ἀρχιμ. Κυπριανὸς Kern, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ αἰδεσιμ. Νικολάου Αφανassiëff, εἶχον δὲ κληθῆ ἀντιπρόσωποι παρατηρηταὶ ἐκ διαφόρων χριστιανικῶν χωρῶν, καὶ δὴ καὶ διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν. Ἐξ Ἑλλάδος εἶχον κληθῆ οἱ καθηγηταὶ τῆς Λειτουργικῆς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης κ. κ. Π. Τρεμπέλας καὶ Δ. Μωραΐτης, ἀλλ' ὁ πρῶτος κωλυόμενος δὲν ἠδυνήθη νὰ προσέλθῃ. Ὡσαύτως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μετάσχῃ καὶ ἄλλοι τινὲς ἀντιπρόσωποι, ὡς ὁ R. P. Ἰωάννης Danielou τοῦ Καθολικοῦ Ἰνστιτούτου Παρισίων, ὁ R. P. Λάζαρος Mirkovitch, καθηγητῆς τῆς Λειτουργικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Βελιγραδίου, R. P. Ἀλέξανδρος Schmemmann τοῦ Σεμιναρίου τοῦ ἁγίου Βλαδιμήρου (ἐν Νέα Ὑόρκῃ) καὶ τινὲς ἄλλοι. Οἱ παρευρεθέντες ὅμως ὑπερέβαινον τοὺς 30, ἅπαντες ἦσαν λειτουργιολόγοι καὶ βυζαντιολόγοι, ἐξ αὐτῶν δὲ διεκρίνοντο—πλὴν τῶν καθηγητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Σεργίου—οἱ καθηγηταὶ Πανεπιστημίων κ. κ. Joachim Jeremias (Γοττίνγη), Rev. Ματθαῖος Black (Ἐδιμβούργον), Rev. C. W. Dugmore (Μάντσεστερ), L. Grondijs (Οὐτρέχτη), Rev. E. C. Ratcliff (Καϊμπριτζ), Βαλτ. Fischer (Γριερ), R. P. Ἀλφόνσος Baes (Ρώμη), οἱ δομινικανοὶ Bern. Botte (Mont César) καὶ Lamb. Beauduin (Chevetogne), ὁ M. Thurian καὶ ἄλλοι. Τὸν καθηγητὴν André Grabar (τοῦ Collège de France) ἀνεπλήρωσεν ὁ μαθητῆς του καὶ ὑφηγητῆς εἰς τὸ Institut Saint—Serge κ. Meyendorf.

Αἱ ἀνακοινώσεις περιεστράφησαν περὶ θέματα αὐστηρῶς λειτουργικὰ καὶ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς χριστιανικῆς λατρείας. Ἀναφερόμεν τινὰς ἐξ αὐτῶν: «Ἡ λειτουργία ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει» (Beauduin), «Τὸ μυστήριον τῆς συνάξεως» (Afanassiëff), «Ἡ ἱστορία τῆς «ἀναμνήσεως» ἐν ταῖς διαφόροις λειτουργίαις» (Botte), «Ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ» (Black), «Αἱ ἀρχαὶ τῆς θείας λειτουργίας» (Dugmore). «Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τὰ λειτουργικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ δεδομένα» (Grabar) μετὰ προβολῆς φωτεινῶν εἰκόνων, «Παρατηρήσεις τινὲς περὶ ζέοντος» (Grondijs), «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» (ἄλλως περὶ τῶν τύπων τῆς εὐχαριστίας, ὑπὸ Jeremias), «Θυσία καὶ λειτουργικὴ κοινότης» (Thurian), «Ἡ προσκύνησις τῶν δώρων κατὰ τὴν μεταφορὰν των εἰς τὸ θυσιαστήριον»—μεγάλῃ εἴσοδος (Baes), «Ἡ λειτουργία

γία τῶν προηγουμένων. Ἱστορικά τεκμήρια καὶ κείμενα κατὰ τοὺς λειτουργικοὺς κώδικας» (Μωραΐτης).

Τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κατάνης κ. Κασιανός, καὶ Κοσμήτωρ τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου, ἀναπτύξας τὰ τῶν σκοπῶν τοῦ συνεδρίου καὶ ὁμιλήσας περὶ τῶν γενομένων ἐργασιῶν ἐπὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῶν ἐχουσῶν σχέσιν πρὸς τὴν χριστιανικὴν λιτρειάν καὶ ὑμνολογίαν. Εἶτα δὲ ἐχαιρέτησε τοὺς παρισταμένους συνέδρους καὶ εἶπεν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ θεολογία ἐχρησίμευσαν ὡς γέφυρα μεταξὺ Παπικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων. Περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι πρὸ τῆς ἐνάρεξος ἐκάστης συνεδρίας ἐγίνετο προσευχή—συνήθως τὸ «Βασιλεῦ οὐράνιε», ἀπαγγελλόμενον ἑλληνιστί, ἢ τὸ «Πάτερ ἡμῶν», ὅπερ ἀπήγγελλεν ἕκαστος εἰς τὴν γλώσσάν του.

Δ. ΜΩΡΑΪΤΗΣ
Κοσμήτωρ τῆς Θεολογ. Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΤΗΣ «ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ», ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ὑπὸ τὸν τίτλον «Νέα ἑλληνικὴ Ἀκολουθία» ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένῳ ρωσικῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ» τῆς Ὁρθόδοξου ρωσικῆς Ἐξαρχίας τῆς δυτικῆς Εὐρώπης μακρὸν βιβλιογραφικὸν σημείωμα περὶ τῆς πέρυσιν, ἔξ ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δημοσιευθείσης καὶ εὐρύτατα ἀνὰ σύμπασαν τὴν Ἑλλάδα κυκλοφορησάσης «Ἀκολουθίας τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας». Ὡς γνωστὸν, ἡ Ἀκολουθία αὕτη συνοδικῶς ἀποφάσει θὰ ψάλλεται τῇ 28 Ὀκτωβρίου, τῆς τῇ 1 Ὀκτωβρίου ἑορτῆς τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου συμπανηγυριζομένης ἐν συνδέσῳ πρὸς τὴν μεγάλην ἐθνικὴν τῆς 28 Ὀκτωβρίου ἑορτήν, καθ' ἣν ἡ ἑλληνικὴ συνείδησις γεραίρει τὴν κατατρόπωσιν τοῦ ἰσχυροτάτου ἐχθροῦ ὡς μεγαλουργίαν τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ.

Ὁ συντάκτης τοῦ ἐν λόγῳ σημειώματος ποιεῖται λεπτομερῶς ἀνάλυσιν τῆς Ἀκολουθίας. Ἐπιστῶν τὴν προσοχὴν εἰς τὸν τίτλον τῆς Ἀκολουθίας «Ὀκτωβρίου κη' μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς προστάτιδος καὶ ἀρωγοῦ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους», ἐπισημιοῖ ὅτι «πρὸς τὴν προγραμματικὴν ταύτην ἐπιγραφὴν ἀνταποκρίνεται τὸ περιεχόμενον τῆς Ἀκολουθίας, διότι συχνάκις ἐν αὐτῇ μνημονεύεται ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ λαὸς τῆς», πάντα δὲ τὰ ἐπὶ μέρους τῆς Ἀκολουθίας τεκμηριοῦν τὸ μέγεθος τῆς ἑορτῆς. Προσθέτων δὲ μεταφράσιν εἰς τὴν ρωσικὴν τροπαίων τινῶν τῆς ἑλληνικῆς Ἀκολουθίας, ἐν οἷς καὶ τοῦ Κοντακίου καὶ τοῦ Ὄικου, ἀντιβάλλει εἶτα σημειῖα τινὰ αὐτῆς πρὸς τὴν ρωσικὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἁγίας Σκέπης καὶ σημειοῖ, ὅτι ὁ συντάκτης τῆς ἑλληνικῆς Ἀκολουθίας λαμβάνει τὸ θέμα του ἐκ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου ἀναγνώσματος τῆς Π. Δ. (περὶ τῆς προστατευούσης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Αἴσθημα ἀνακουφίσεως.

Ὅχι μόνον οἱ ἀποτελοῦντες τὸν Ἱ. Κλήρον, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἀφωσιωμένοι ὀρθόδοξοι τῆς Ἑλλάδος πολῖται βαθεῖαν ἠσθάνθησαν ἀνακούφισιν ἐκ τῶν ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ σημειωθέντων εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον περὶ τῶν σαφειστάτων πλέον ἐνδείξεων τῆς εὐοίωνου τροπῆς τῶν ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας διαθέσεων τῆς Πολιτείας. Πρὸς τὸ κοινόν, δὲ τοῦτο τῆς ἀνακουφίσεως αἴσθημα ἀνταποκρινόμενοι καὶ τὴν ἱκανοποίησιν Κλήρον καὶ Λαοῦ διεκμηνεύοντες, δίκαιον νομίζομεν καὶ νὰ ἐπαινεσωμεν τὰς οὕτω ἐπιδειχθείσας εὐλαβεῖς καὶ δικαίας ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας διαθέσεις τῶν κυβερνώντων καὶ νὰ εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ τοιαύτη ἐκδήλωσις σημάνη τὴν ὀριστικὴν ἐγκατάλειψιν τῆς παλαιότερας τακτικῆς μεγάλου μέρους τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας τῆς χώρας μας καὶ τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων εἰς τὴν φυσικὴν τῶν θέσιν. Διότι, παρ' ἡμῖν, ὡς πλειστάκις καὶ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης ἐτονίσθη, ὄχι μόνον οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία διενεώθη νὰ καταστῇ τῆς Πολιτείας ἀντίπαλος, ἀλλὰ, πᾶν τοῦναντίον, καὶ ἀδικουμένη ἔτι καὶ περιφρονημένη ἔστιν ὅτι ὑπ' αὐτῆς, πάντοτε ἐτάχθη παρὰ τὸ πλευρόν της εἰς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ἀγῶνας καὶ εἰς τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ θυσίας τῶν ὀργάνων της, διότι καὶ καλῶς γνωρίζει καὶ βαθύτατα συναισθάνεται, ὅτι δὲν ἀποτελεῖ τι διάφορον τοῦ συνόλου τῶν ἐκ προγόνων ὀρθόδοξως λατρευόντων τὸν Θεόν

καὶ συνοδευοῦσης τὸν Ἰσραὴλ νεφέλης), πρᾶγμα τὸ ὁποῖον—λέγει—διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ συντάκτου τῆς ρωσικῆς Ἀκολουθίας, ἐνῶ ὁ νέος ἑλλην συντάκτης ἐπέτυχε νὰ εὐρη καὶ νὰ συγχρονίσῃ τὸ θέμα τῆς Π. Δ. πρὸς τὴν σημερινὴν ἐπικαιρότητα. Εἶνε ὅμως λυπηρὸν—προσθέτει—ὅτι «ὁ Γεράσιμος [Μικραγιαννανίτης], ἐγκαταλείπων τὸ θέμα τοῦτο εἰς τὰ Στιχηρὰ καὶ τὸν Κανόνα, μεταφέρεται εἰς τὰ σύγχρονα γεγονότα, εἰσάγων αὐτὰ εἰς τὰ κείμενα ὡς ἰσοσήμαντα πρὸς ὅ,τι κέκτηται αἰωνίαν σχεδὸν σημασίαν».

Οἱ ῥῶσοι ἐορτάζουν μετὰ μεγίστης εὐλαβείας τὴν ἑορτὴν τῆς Ἁγίας Σκέπης, ἔξ ἀφορμῆς δὲ τῆς ἐκδόσεως τῆς νέας ἑλληνικῆς Ἀκολουθίας σημειοῦν ὅτι «ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία μόνον σήμερον ἤρchiσε νὰ εἰσάγῃ εἰς τὸ σύστημα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἑορτῶν τὴν Σκέπην τῆς Θεομήτορος ἔξ ἀφορμῆς τῆς κατὰ τὸν παρελθόντα πόλεμον ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν ἐχθρικῶν στρατιῶν». Εἶνε χαρακτηριστικὴ μία πολυσέλιδος πραγματεία ὑπὸ τὸν τίτλον «Συμβολὴ εἰς τὴν προσέλευσιν τῆς εἰκόνας καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς Σκέπης», δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένῃ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ὁρθόδοξος Σκέψις» («La Pensée Orthodoxe») ρωσικῶ ἐπιστημονικῶ θεολογικῷ περιοδικῷ, δημοσιεύοντι πραγματείας τῶν καθηγητῶν τοῦ ἐκεῖ Ὁρθόδοξου Ρωσικοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου (τεῦχος Θ' σελ. 138-150).

Γ. Π.

Ἑλλήνων, τῶν ἀποτελούντων ὁλόκληρον σχεδόν τὸ Ἔθνος. Τὴν πραγματικότητα ταύτην ἀποδεικνύει ἤδη ὅτι κατανοεῖ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία καὶ εἶναι διὰ τοῦτο, ἐπαναλαμβάνομεν, βαθυτάτῃ ἢ ἀνακούφισις καὶ ἡ ἱκανοποίησις τοῦ πληρώματος τῆς δοσθόδοξου ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τιμὴν καὶ ἔπαινον παντὸς συντελέσαντος εἰς τὴν τοιαύτην κατανόησιν.

Ἐῶγε!

Ἡ δραστηριότης καὶ ὁ ζήλος, μεθ' ὧν ὁ Ἐφημεριακὸς Κληρὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔσπευσε νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔναγχος ὑπὲρ τῶν σεσημοπαθῶν διενεργηθέντος ὑπ' αὐτῆς πανελληνίου ἐράνου, ὑπῆρξαν, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, ἀνώτερα πάσης ἐξάρσεως καὶ παντὸς ἐπαίνου. Ἡ δὲ προθυμία, μεθ' ἧς οἱ Ἐφημέριοι καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Μακαριωτάτου πρὸς καταρτισμὸν καὶ ἀποστολὴν τῶν πρὸς τοὺς σεσημοπλήκτους Κληρικοὺς «Δεμάτων τῆς Ἀγάπης», καὶ ἡ ταχύτης, μεθ' ἧς αὕτη ἐπραγματοποιήθη, δικαίως συνεκίνησε τοὺς ἐκ τοῦ πληθίου παρακολουθήσαντας τὴν σχετικὴν ἐργασίαν. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ τοῦτο μετ' ἐπαίνου εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῶν Κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν λαϊκῶν συνεργατῶν τῶν, ἀποδειξάντων διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν πόσα δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ἡ καλὴ συνεννόησις καὶ ἡ συνδεδεασμένη ἐνέργεια, καὶ δὴ καὶ ὅταν ὑπάρχῃ ἡ βαθυτέρα κατανόησις πραγμάτων τινῶν καὶ ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος.

Ἐῶγε εἰς πάντα τοὺς ἀξίους τούτους ἐργάτας τῆς Ἐκκλησίας μας!

Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Ἡ τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ γενομένη ἀνὰ τὴν χώραν ἐπανάληψις τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἀρξάμενον νέον σχολικὸν ἔτος καὶ ἡ προθυμία, μεθ' ἧς καὶ πάλιν τὰ νεαρά τῆς Ἐκκλησίας τέκνα ἤρξαντο ἤδη κατὰ ἑκατοντάδας χιλιάδων φοιτῶντα εἰσαυτά, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παρέλθῃ ἀπαράτητος ἀπὸ μέρους τῆς στήλης ταύτης. Διότι βαθεῖαν προκαλεῖ ἱκανοποίησιν εἰς πάντα τῆς Ἐκκλησίας πιστὸν ἐργάτην καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς πλήρωμα ἡ διαπίστωσις τῆς μονίμου πλέον καὶ σταθεροῦς στερεώσεως τοῦ θεοσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων παρ' ἡμῖν καὶ τῆς δομημέρας ἐπιτυχηνομένης παντοειδοῦς τούτων προαγωγῆς. Τοῦτο δὲ χάρις εἰς τὴν βαθεῖαν μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ στοργὴν τῆς Ποιμαινούσης Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἄοκνον δὲ προσπάθειαν τῶν ὁργάνων καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, μεθ' οὗ περιβάλλει ἤδη τὸν θεσμόν σύμπασα ἡ ὑγιῶς φρονοῦσα ἑλληνικὴ κοινωνία. Ὅθεν θερμοτάται καὶ εἰλικρινέσταται εἶναι αἱ εὐχαὶ μας ὑπὲρ διδασκόντων καὶ διδασκομένων ἐν τοῖς Κατηχητικῶν Σχολείοις καὶ ὑπὲρ παντὸς ὁποσδήποτε συντελοῦντος εἰς τὴν καλὴν λειτουργίαν καὶ τὴν προαγωγὴν αὐτῶν.

Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Ἐξ ὧν ἐν τῷ ἡμερησίῳ τύπῳ ἀνεγράφησαν εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ ἡ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τὸν Μάρτιον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν Παρισίοις ψηφισθεῖσα ὑπὸ τῆς «Ἐυρωπαϊκῆς Ἐνώσεως» διεθνῆς σύμβασις, μετὰ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ἤδη νομοθετικὴν κύρωσιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν δέκα κρατῶν-μελῶν. Ἐγνώσθησαν δ' ἐπίσης καὶ ἐσχολιάσθησαν καὶ αἱ δυσχερεῖαι, τὰς ὁποίας συνήτησεν ἡ κύρωσις τῆς περιφῆμου ταύτης συμβάσεως, ἥτις ἀποτελεῖ λεπτομερεστέραν ἐπεξεργασίαν τῆς τῷ 1948 ὑπὸ τοῦ ΟΗΕ ψηφισθείσης γνωστῆς «διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου» καὶ ἐτονίσθη, ὅτι πρώτην ταύτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ διακήρυξις καὶ ὁ σεβασμὸς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων εἰσέρχεται ἤδη εἰς τὸν κύκλον τῶν διεθνῶν ὑποχρεώσεων καὶ προσλαμβάνει πρακτικὴν ἀξίαν, διότι διὰ τῆς νέας ταύτης συμβάσεως καθιεροῦνται καὶ εἰδικὰ διεθνή ὄργανα προσφυγῆς τῶν ἀδικουμένων καὶ λήψεως διαιτητικῶν, καὶ ἐν ἀνάγκῃ, καὶ δικαστικῶν ἀκόμη, ἀποφάσεων πρὸς υπεράσπισιν αὐτῶν. Μεταξὺ τῶν πρώτων κερσοσάντων τὴν σύμβασιν ταύτην, ὡς ἦτο ἐπόμενον, συγκαταλέγεται ἡδη ἀπὸ ἐξαμήνου καὶ ἡ Ἑλλάς, πρόθυμος πάντοτε εἰς τὴν παντοειδῆ ἐνίσχυσιν πάσης ἐνεργείας ἀποσκοπούσης εἰς τὴν ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ χιλιετηρίδων υπερασπίζει διὰ τοῦ αἵματος τῶν τέκνων τῆς, διότι καὶ εἰς τὴν προχριστιανικὴν ἐποχὴν εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐξεκολάφθησαν καὶ ἐγαλουρήθησαν αἱ ὠραῖαι ἀνθρωπιστικαὶ ἀρχαὶ καὶ μετὰ ἰδιαίτερας θέρμης ἐνεκολληθῆ τὴν διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταγενεστέρων τούτων συμπλήρωσιν καὶ τελειοποίησιν, βαθυτάτα δ' ἐπίστευσε πάντοτε καὶ πιστεύει εἰς αὐτάς. Ἀλλὰ δίκαιον εἶναι ἀπέναντι αὐτῆς ταύτης τῆς Ἱστορίας ν' ἀναμείνωμεν νὰ ἴδωμεν τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ μεγάλοι μεταξὺ τῶν ἐθνῶν θὰ θελήσουν νὰ ἐφαρμόσουν τὴν νέαν ταύτην «φιλάνθρωπον» σύμβασιν, ὅπου συμβαίνει αὐτοὶ νὰ εἶναι οἱ ἀδικοῦντες.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνος ἡ Ἱερά Σύνοδος συνήλθε σήμερον τὴν πρώτην εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν τῆς 99ης Συνοδικῆς Περιόδου, παρόντων ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Χίου κ. Παντελεήμονος, Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἐορδαίας κ. Βασιλείου, Δρυϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς κ. Δημητρίου, Κορινθίας κ. Προκοπίου, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, Ἠλείας κ. Γερμανοῦ, Φωκίδος κ. Ἀθανασίου καὶ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Δωροθέου, τοῦ ἐπι τῶν ὀρησκευμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ κ. Κ. Καλλία καὶ τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου καθηγητοῦ κ. Ἰ. Καρμίρη.

Μετὰ τὴν συνήθη τελετὴν, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, κηρύσων τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας Συνοδικῆς Περιόδου, ἀνέπτυξε τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν θέματα: τῆς μορφώσεως καὶ μισθοδοσίας τοῦ

Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς, τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης καὶ τῶ τοῦ παλαιομερολογιτικοῦ ζητήματος, ὅπερ εὑρίσκειται ἤδη, ὡς εἶπεν, εἰς τὴν καλὴν ὁδὸν τῆς διευθετήσεως. Ἀναφερθεὶς δὲ εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν τῶν Ἰονίων νήσων ἔρανον τῆς Ἐκκλησίας, ἦν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸ σχετικὸν διάγγελμά Του ἐξαπατήρησεν ὡς «προστάτιδα καὶ παρηγορήτρια τοῦ Ἑλληνοῦ λαοῦ», ἐξῆρε τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ καὶ ἐτόνισε τὴν πρόθυμον συμβολὴν τοῦ λαοῦ, πάντοτε προσφέροντος καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματός του ἔτι πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων ἀδελφῶν. Ἐν τέλει ἡ Α. Μακαριότης ἐδήλωσεν, ὅτι ἐπερατώθη μέγα μέρος τοῦ ἔργου τῆς ἀνεγέρσεως τῶν κατεστραμμένων ναῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπερχίλιοι ἐτέθησαν ἤδη ἐν λειτουργίᾳ· τὸ ἔργον τοῦτο θὰ ὀλοκληρωθῆ, ἐξασφαλιζομένων, τῇ βοήθειᾳ καὶ τοῦ Κράτους, τῶν ἀπαιτουμένων πόρων, διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἀνεγείρῃ ὅπωσδήποτε ἅπαντας τοὺς καταστραφέντας ναοὺς.

Λαβὼν ἀκολούθως τὸν λόγον ὁ Ὑπουργὸς κ. Κ. Καλλίας ἐξῆρε τὸ ἔργον καὶ τὰς διὰ μέσου τῶν αἰῶνων θυσίας τῆς Ἑλλην. Ἐκκλησίας, μνημονεύσας ἰδιαιτέρως τῶν προσφάτως θυσιασθέντων ὑπερτριακοσίων κληρικῶν αὐτῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐτόνισε τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ ἤρξατο ἤδη ν' ἀποδίδῃ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, προωιωνιζομένους ἀγαθὰ διὰ τὴν ἀνώψωσιν τῆς μορφωτικῆς στάθμης τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

Λαβὼν εἶτα τὸν λόγον ὁ πρῶτος τῆ τάξεως Συνοδικὸς σύνοδος Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεήμων, ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Σύνοδος καὶ ὀλόκληρος ἡ Ἱεραρχία θὰ ἐργασθῶσιν ἀόκνως πρὸς πνευματικὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἐπίτευξιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἠγαθήσθη τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰδικώτερον τὸν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἐνδιαφέρον αὐτῶν.

Ἀποχωρήσας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἡ Ἱ. Σύνοδος προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν ὡς ἀκολούθως:

α') **Ο.Α.Ε.Π.** Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος. β') **Τ.Α.Κ.Ε.** Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τακτικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος καὶ ἀναπληρωματικὸν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Γερμανός. γ') **Ἀποστολικὴ Διακονία:** Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τακτικὰ μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χίου κ. Παντελεήμων καὶ Ἡλείας κ. Γερμανός. δ') **Ἐπὶ τῶν χειροτονιῶν,** ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Δημήτριος. ε') **Ἐπὶ τῶν προσογγιῶν,** οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἐλασσῶνος κ. Καλλίνικος, Δράμας κ. Γεώργιος καὶ Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος. στ') **Ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν,** ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος. ζ') **Δελτίον «Ἐκκλησία»:** Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Φλωρίνης κ. Βασίλειος καὶ Λευκάδος κ. Δωρόθεος. η') **Ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων,** ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Γερμανός. θ') **Ἐποπτικὸν Συμβούλιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως,** ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος. ι') **Ἐπὶ τῶν γάμων,** ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καστορίας κ. Νικηφόρος. ια') **Βυζαντινῆς μουσικῆς,** ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Γεώργιος. ιβ') **Δαστῶν Συνοδικοῦ Γραφείου,** οἱ Σεβ. Μητροπολίται Δράμας κ. Γεώργιος, Κορινθίας κ. Προκόπιος καὶ Ἡλείας κ. Γερμανός. ιγ') **Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον:** Πρόεδρος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Γεώργιος· μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χίου κ. Παντελεήμων, Καστορίας κ. Νικηφόρος, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος καὶ Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος. ιδ') **Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον:** Πρόεδρος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Καλλίνικος· μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται Φλωρίνης

κ. Βασίλειος, Δρυϊνουπόλεως κ. Δημήτριος, Κορινθίας κ. Προκόπιος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Γερμανός καὶ Λευκάδος κ. Δωρόθεος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν, 11ην ἰσταμένου μηνός, ἐγένετο ἡ ἑναρξίς τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολειῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1953-54, ἐν συρροῇ πολυπληθεστάτων μαθητῶν, προθύμως καὶ πάλιν σπουσάντων νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς αὐτά, συνεχίζεται δὲ εἰστέ ἡ προσέλευσις τῶν καθυστερησάντων.

Παρελήφθη κατ' αὐτὰς τὸ ἐκ Παρισίων ἀποσταλὲν πρῶτον ἐκ 3.000 τόμων τμήμα τῆς εἰς τὴν Ἀπ. Διοκονίαν δωρηθείσης Βιβλιοθήκης τοῦ αὐτόθι ὁμογενοῦς κ. Μπούνα.

Ἀπὸ τῆς πρώτης Κυριακῆς τοῦ μηνός τούτου (4ης) ἤρξατο κυκλοφοροῦν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τὸ ἑβδομαδιαῖον θρησκευτικὸν δελτίον «Φωνὴ Κυρίου», συνεχίζονται δὲ αἱ σχετικαὶ παραγγελίαι τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

Εἰς τὰ Τυπογραφεῖα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἤρξατο ἡ ἐκτύπωσις τοῦ «Ἀγιολογίου» τοῦ αἰμνήστου πρώην Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφύρου παραχωρηθέντων αὐτῇ καταλοίπων χειρογράφων του.

Ἐκυκλοφόρησαν τὰ ὑπ' ἀριθ. 22 (10) τεύχη τῶν περιοδικῶν «Τὸ Χαροῦμένο Σπίτι» καὶ «Τὰ Χαροῦμενα Παιδιά» διὰ τὸν παρόντα μῆνα, ἐκτυποῦνται δὲ ἤδη τὰ ὑπ' ἀριθ. 23 (11) τεύχη τοῦ προσεχοῦς μηνός Νοεμβρίου.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Μερίμνη τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἀπεστάλησαν εἰς τὰς σεισμοπλήκτους Ἰονίους νήσους ἐκ μέρους τῶν ἐφημερίων καὶ τῶν ἱ. ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἰσαρίθια πρὸς τοὺς ἐν αὐταῖς ὑπηρετοῦντας Κληρικούς «Δέματα Ἀγάπης», περιέχοντα ἱματισμὸν καὶ ἱερατικὰ ἄμφια.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τῇ 14ῃ τοῦ παρελθόντος μηνός ἐπεσκέφη τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα εἰς τὰ Ἀνάκτορα τῶν Ἀθηνῶν.

—Τῇ ἐπομένῃ ἡ Α. Μακαριότης ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς εἰς Ἰωάννινα, ὅπου ἐπὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας τὴν 26ην.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τῇ μὲν 30ῃ τοῦ παρελθόντος μηνός ἐπεσκέφη τὸν Προεδρεύοντα τῆς Κυβερνήσεως Ὑπουργὸν Συντονισμοῦ κ. Σπ. Μαρκεζίνη, τῇ δὲ 8ῃ τοῦ παρόντος μηνός ἐδέχθη ἐν τῇ ἐν Ψυχικῷ κατοικίᾳ του τὸν Ὑπουργὸν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθν. Παιδείας κ. Κ. Καλλίαν, μεθ' ὧν συνεργάσθη ἐπὶ ζητημάτων ἐνδιαφερόντων τῆς Ἐκκλησίας.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε τῇ μὲν 28ῃ παρελθόντος μηνός συνεδρίας τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς Ἀνοικοδομήσεως Ἱερῶν Ναῶν, τῇ δὲ 2α τοῦ παρόντος μηνός τοῦ Συμβουλίου τοῦ Τοσιταείου Κληροδοτήματος.

—Ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη εἰς ἐπίσκεψιν τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἐρμουπόλεως κ. Εὐάγγελον, Πηλουσίου κ. Παρθένιον, Λεοντοπόλεως κ. Κωνσταντῖνον καὶ Ἠλιουπόλεως κ. Γεννάδιον, τὸν Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν κ. Ἡλιάσκον, τοὺς καθηγητὰς κ. κ. Βέην, Καλλιάναν καὶ Τσάκωναν, τοὺς βουλευτὰς Ἰωαννίνων κ. Ἰωάννου, Τρικάλων κ. Κασιμητρον, Εὐρυτανίας κ. Καραπιέρην, Ἡλείας κ. Ἡλιόπουλον, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Σούρλαν, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν κ. Ἀναγνωστόπουλον, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης κ. Παναγιωτίδην, τὸν πρώην Ὑπουργὸν κ. Καλκάνην, τὸν πρώην Ὑποδιοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. Μανέαν, διαφόρους ἐπιτροπὰς κ. ἄ.

—Σήμερον ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τὸν Διευθυντὴν τοῦ

Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Χ. Καρατζήνην.

Παραίτησις τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Ὁρησκευμάτων. Ὁ Διευθυντὴς τῶν Ὁρησκευμάτων καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, ἐπιθυμῶν νὰ περιορισθῆ εἰς τὰ πανεπιστημιακά του καθήκοντα, ὑπέβαλεν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας τὴν ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ θέσεώς του παραίτησιν.

Τὸ ἐπίδομα ἀκριβείας εἰς τοὺς ἱερεῖς. Ὑπὸ τῆς πενταμελοῦς ἐξ ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς ἐνεκρίθη ἡ ἀπόφασις περὶ ἀναδρομικῆς χορηγήσεως (ἀπὸ 1 Ἰουλίου) τοῦ ἐπιδόματος ἀκριβείας εἰς τοὺς ἐφημερίους.

— Πρὸς τὰς δημοσίας, δημοτικάς, κοινοτικάς, βιβλιοθήκας, γενικά καὶ τοπικά ἀρχεῖα, μονὰς καὶ Μητροπόλεις, ἀπεστάλη ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου Παιδείας, διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖται ἡ σύνταξις καὶ ἡ ἀποστολὴ καταλόγων, περιλαμβανόντων τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰς ἐν λόγω βιβλιοθήκας σπάνια χειρόγραφα, κώδικας, περγαμνὰς, παλαιὰς ἐκδόσεις, λιθογραφίας καὶ ἱστορικά κειμήλια, προκειμένου νὰ ληφθοῦν μόνιμα μέτρα πρὸς διαφύλαξιν αὐτῶν ἐξ ἐνδεχομένων κινδύνων.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ἱ. Μητρόπολις Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγ. Ὁρους

Ἀπὸ τινος ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἐν Ἀρναίᾳ Χαλκιδικῆς πρωτοβουλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κυπριανοῦ μηνιαίων ἠρησκευτικῶν περιοδικῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπόστολος», ὅπερ διανέμεται δωρεάν εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς Ἐπαρχίας.

Ἱ. Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰακώβου, Τοποτηρητοῦ τοῦ Μητρ. Θρόνου Μηθύμνης, ἐξεδόθη διαφωτιστικὴ Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος περὶ τοῦ ἀπὸ τῆς ὑπούλου προπαγάνδας τῶν «Χιλιαστῶν» κινδύνου, ἥτις, ἀναγνωσθεῖσα ἐπ' ἐκκλησίαις, διανεμήθη εἰς τὸ πλήρωμα τῶν Ἱ. Μητροπόλεων Μυτιλήνης καὶ Μηθύμνης καὶ ἐτοιχοκολλήθη εἰς ἐπίκαιρα μέρη τῶν δύο Ἐπαρχιῶν. Ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ ταῦτη παρέχονται ὁδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν αἰρετικῶν τούτων, ὑπὲρ τῶν ὁποίων συνιστᾶται εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ προσευχηθῶσιν ἵνα «ἐπιστρέψουν μετάνοιαν εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν ἠρνήθησαν καὶ ἐπρόδωσαν».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δ. Α. Παπαγιαννοπούλου—παλαιῶ, Ἐνδείξεις περὶ τῆς εἰς Αἰξωνὴν ἀποβίβασεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. «Αἰξωνή» Μάϊος 1951. (4ον σ. 131—136).

Ἡ ἐνενηκονταετηρίς τοῦ προέδρου τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός» Ἱπποκράτους Σ. Καραβία. 1953 (σ. 105).

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἐκλογὴν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Βριλισσίοις Ἱ. Ναοῦ τῆς θείας Ἀναλήψεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημερικὴν θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά αὐτῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29ῃ Σεπτεμβρίου 1953

† Ὁ Ἀθηνῶν Σπυρίδων

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 παρὰγρ. 2, 3 καὶ 47 παρὰγρ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἱεροῦ Ναοῦ Παναγίας Δεξιᾶς καὶ Ἁγίου Ὑπατίου, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικῆς αἰτήσιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω χηρευούσης ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1953

† Ὁ Θεσσαλονικῆς Παντελεήμων

Ἱερά Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200/40 Α. Ν. «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἀμυγδαλιᾷ Ἱ. Ναοῦ «Ἁγίου Σπυρίδων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω ἐνοριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά τῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κύμῃ τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1953

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Ἀνανίας

Ἱερά Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Προκειμένου νὰ πληρωθῶσιν αἱ κεναὶ θέσεις τακτικοῦ Ἐφημερίου τῶν Ἱερῶν ἐνοριακῶν Ναῶν «Ἁγίων Ἀποστόλων» Μπελοκομύτης-Εὐρυτανίας, «Κοίμησις Θεοτόκου» Λακκῶν-Χούνης, «Κοίμησις Θεοτόκου» Λημερίου-Εὐρυτανίας, «Ἁγίου Δημήτριος» Μοναστηρακίου-Εὐρυτανίας, «Ἁγίων Ταξιαρχῶν» Μεσοχωρίου Κλειστοῦ-Εὐρυτανίας καὶ «Ἁγίας Παρασκευῆς» Δορβιτσᾶς-Ναυπακτίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις ταύτας ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1953

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Χριστοφόρος

Τ. Α. Κ. Ε.

Τὸ Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως Κλήρου τῆς Ἑλλάδος (Τ. Α. Κ. Ε.) προκηρύσσει τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1953 διαγωνισμόν διὰ τὴν κατάληψιν δύο θέσεων δακτυλογράφων.

Πλείονες πληροφορίες παρέχονται παρὰ τῷ Τ. Α. Κ. Ε. (ὁδὸς Κορνάρου ἀριθ. 4).

(Ἐκ τοῦ Τ. Α. Κ. Ε.)

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἑορδαίας ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκός

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητὴς

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰασιῶ 1.